

Tidskrift för Schack

Nr 4

Juli - Augusti 1956 • Årg. 62

ÅKE STENBORG.

Lyckönskningstelegram strömmar in till den nye Sverigemästaren

TIDSKRIFT FÖR SCHACK 1956

Redaktör och ansvarig utgivare: Erik Lundin
Redaktion och expedition: Drottninggatan 29 C, Stockholm
Telefon 11 51 95. Postgiro 39 73
Annonssavdelning: Telefon 31 67 22 (kl. 9—12)
Prenumerationspris: helår kr. 10:—

Innehållsförteckning

	Sid.		Sid.
Livlig kongress i Borås	145	Schack i England	159
Schackklubben Fenix hyllad	147	SM-deltagarna i Boråstävlingen	161
Särspel för Moskva	148	Schackligt Schackrande	161
Svensk juniormästare	148	Partier	163
Blixtturneringen	148	Stormatch Sverige—Jugoslavien	180
Kring Borås-SM	149	Studier	185
Tävlingsresultaten	151	Kjell Runquist	186
Schack och hälsa	155	Problem	189
Det stora pyramidbygget	157		

**I oktober utkommer Tfs med ett
"laddat" olympianummer!**

Schackklockor

Den tyska schackklockan "Olympia" har vunnit stort erkännande inom de svenska schackklubbarna. — Pris kr. 37:—.

Schacklitteratur och schackmateriel erhålles alltid fördelaktigast från

TIDSKRIFT FÖR SCHACKS FÖRLAG

Tidskrift för Schack

Nr 4

Juli—Augusti 1956 . Årg. 62

Livlig kongress i Borås Starkt föryngrat Moskva-lag

Aldrig tillförne har Sveriges schackförbund i sin snart 40-åriga tillvaro haft så många namn att laborera med vid spelborden och i turneringstabellerna samt i inkvarteringspusslet som vid SM-schacket i Borås 1956. Och sällan har en kongress varit så livlig eller stormig, som Ny Tid betecknar denna. Men hägrande Moskvaresa bidrog nog i någon mån till ökat deltagande och hög som låg schackspelare har en envis förmåga att med alla tillgängliga medel, inte minst ordsvall, försvara sina förmenta rättigheter.

Själva inledningen på "Boråsspelen i schack", kongressen går till historien med nästan samtliga distriktsförbund representerade och en ovanligt livlig och lång skottväxling mellan general Rogards elittrupper i styrelsen och i första hand "rebelledarna" J. B. Lindberg, Örebro, och Zandor Nilsson, Stockholm. Efter skicklig växelverkan mellan attacker och strategiska reträtter utgick Rogard med segern, kommenterad av oppositionen att många "amatörer" i stridsfrågan stödde svenskt schacks ledare. Återstod för oppositionen nästa etapp: tävlingarna.

Men innan dess hann man omvälja styrelsen utom herr Gunnar Magnusson, Stockholm, som efterträddes av herr John Byström, Stockholm. I anledning av 40-års-

jubileet nästa år fick Stockholm i uppdrag att anordna kongress och SM; Växjö nämns som mötesplats 1958 och Västerås 1959. Vinstprocenten i landslagsklassen höjdes från 33 1/3 till 40 och från 1957 skall den som blir sist i klassen automatiskt flyttas ned. Från nästa år tävlar endast 12 spelare om titeln i en s. k. Sverigemästargrupp. Dragserien gjordes lika för klasserna L och M med 40 på 2 1/2 timma, resp. 16 på 1 timma mot 50, resp. 20 för kl. I och II på samma betänketid. Ungdomsschackets kommitté blev hrr P. G. Högborg och U. Körling, Stockholm, plus ännu en representant, som Centralstyrelsen äger utse.

Som slutkläm på debatterna, där striden om plats i olympialaget krävt lång tid och många ord, kom en belöning till Olof Carlberg, Örebro, i form av Collijnplaketten i guld för alla de tusentals kronor han tillfört förbundet genom rikslotteriet. Bravo!

Moskva dragplåster SM-schackdueller.

Lika ökänt som Moskva kan ha varit i de politiska diskussionerna, lika eftersträvat är det nu som en drömmare för schackspelare. Detta faktum fick man bevis på under och i samband med SM i Borås. Sedan sorlet och kommentarer från kongres-

sen lagt sig och endast schackurens tickande hördes påminnande om att varje sekunds tänkande kunde vara avgörande för resa österut, så kunde man börja bilda sig en uppfattning om vilka bland de högsta klasserna som kunde ha utsikter att komma med till höstens schackolympiad. Endast två platser stod till buds för 57 spelare så nog gällde det att vara i god form och dessutom stå väl till hos fru Fortuna, om det skulle lyckas.

Hård finish för Stenborg.

Den nye Sverigemästaren, 30-åriga Ase-ingenjören Åke Stenborg, Västerås, genomgick ekluten mot slutet och visade sig där ha de bästa krafterna. Efter en god start på 3½ av 4 m mötte han sitt Waterloo i nästa rond i form av nederlag mot the dark Horse Joffe. Under tiden kom hans närmaste rivaler Sterner och Åhman honom in på livet efter en del remitrevarer i början. Åhman gick bra ända tills två ronder mot slutet och "Ambassadör" Sterner höll en halv poängs förspång mot den slutliga segraren bara sekunderna före avgörandet, så det. Finalpartiet hade sitt eget lilla kapitel. Remi var otänkbart för Stenborg, och även om spelet länge lutade åt detta resultat, så kom avbrottet med mycken materiell kvar. Om Stenborg aldrig haft tillfälle att syssla med slutspel, så fick han det nu. På en omfattande omgrupperingsmanöver hade han en chans och den visade sig ge resultat, även om Sterner ansåg sig inte ha spelat det bästa. Därmed fick Mälardalen sin förste SM-finalist.

Under tiden hände märkliga saker i den andra gruppen. Den skånske ringräven Inge Johansson, Malmö, låg poängen efter en annan storfräsare, Zandor Nilsson, Stockholm, sedan sex ronder spelats och sedan skåningen tagit fem remi i följd. Men redan i nästa rond var de ifatt varandra, sedan Johansson startat sin slutrusch och Nilsson börjat sin kräftgång helt oförklarligt mot Laurine. Under tiden pressade sig en blygsam östgöte, Anton Fridh, upp i täten. Men ronden härpå var Johansson även förbi honom genom god hjälp av SM-tvåan 1954, R. Goode.

Spänningen var stor inför finalpartiet i slutronden mellan Nilsson och Johansson. Men förväntningarna grusades. Nilsson hade inte hunnit repa sig från motgångarnas påfrestningar, gjorde ännu ett fel och Inge Johansson blev gruppsegrare och finalist.

Det första finalpartiet slutade med delad poäng. I det andra hade Stenborg vit och kunde efter ett förbiseende av Johansson offra pjäs för att satsa på avklädning av motståndarens kung. Skåningens finurliga motspel kom för sent och inför opererbar matt gav han upp. Några åskådare och större delen spelfria tävlande bröt tystnaden med spontana applåder och bravorop som hyllning åt den nye Sverigemästaren och tack för ett ovanligt spännande finalparti.

Med Moskva för ögonen kämpade ej mindre än 35 mästare om priser. Ära och berömmelse i the second strong class. 23-åriga Berndt Söderborg, Stockholm, stod som segrare i första gruppen efter tio dagars "blodiga" strider. Han hotades emellertid till "livet" av comeback-sensationen Harald Weimo, Borås, som även tog samma poängtal som segraren. I andra gruppen satte stockholmaren Stig Hamrin väl svenskt rekord med att gå från klass II till klass I på ett år. Han genomled en pärs mot Bo Aurell från hemmastaden i sista ronden, som han kanske sent skall glömma, klarade remi och gick i mål en halv poäng före Aurell. Hamrin är med sina 30 år för gammal att fara till Moskva, enligt åldersfixeringen.

I tredje gruppen gick R. Utuste, våldsamt ur startgropen och ledde efter fem "varv" med poängen och det fina resultatet 4½ av fem. Så kom hans downperiod och han måste släppa täten till Hellman, Stockholm och Ljungquist, Jönköping. Sins emellan klädde den senare Hellman och vann gruppen på denna seger men med samma slutpoäng som Hellman. Och styrelsen hade två ungdomar att välja på till Moskva, Ljungquist och Söderborg!

Leve ungdomen eller fy skäms på er småpojkar, blev de blandade reaktionsuttrycken för dessa vackra prestationer.

Konditionssvaga Kinnmark och Willy Pettersson fick inte full valuta för sitt spel. Den senare stod fint i de flesta partier men

orkade inte hålla ihop trådarna mot slutet. Kinnmark fick jämte Sven Carlsson medalj för "lång och trogen tjänst" efter sina 25 SM.

Allan Werle gick bra i början men spurtade med 4 nollor. Lundh, Gävle, svarade enligt egen uppgift för de flesta bortsättningarna i klass L.

Oldboy nummer två Nils Bergqvist tog tre poäng av fem men sedan räckte konditionen endast till en halv av 4. Nestorn bland alla, 73-åriga Fritz Andersson, Halmstad, svarade för den goda prestationen att ta fem poäng i klass I. Och även många andra "gamlingar" skötte sig fint så inte blev det någon helgjuten "ungdomskongress" och det är ju så det skall vara.

*

Deltagarna fick ett vackert betyg av "platsgeneralen" Dine Sandin, som gav oss följande facit:

Hur många hederspris var uppställda? 26. Hur många åskådare? 1.000 biljetter à 1:— kr. har vi sålt plus nålar och 200 kort för flera besök.

Spelarnas uppträdande? Mycket, mycket bra.

Inga klagomål mot dem har försports.

Ekonomiskt bokslut? Kanske ett mindre bakslag.

Hur har västgötarna skött sig i tävlingarna? Strålande.

Övrigt av vikt? För betungande att anordna både tävlingar och kongress.

*

Tanken att skilja klass II från SM blir alltmer brännbar; några landslagsspelare känner sig illa berörda av denna stora massa omkring sig. Men klass II betalar för sig själva och lämnar ett stort bidrag till högsta klassernas priser och gör SM till folkfester.

En feltryckning i programmet om tider för spelet lär ha varit en orsak till att Burehäll tog fel på tiden vid partiet mot Broberger och inte infann sig inom föreskriven timma. Medvetna om detta "utverkade" arrangörerna spel vid senare tidpunkt i stället för att ge Broberger poängen.

Om fallet får bero vid vad som skett under hänvisning till de mänskliga svagheter eller får andra efterverkningar återstå att se.

120 tillfrågade spelare ansåg ordinarie rond på förmiddagen och avbrutna partier på kvällen som det bästa. Mer än hälften av de tillfrågade ville ha tävlingen mera koncentrerad och satte föga värde på den spellediga lördagen.

Sedan deltagarsiffran fastställdes till 445 var det endast 2 à 3 spelare som utgick, alla med tvingande skäl. En spelare uteblev i sista ronden. Över huvud skötte sig spelarna mycket gott i Borås och enligt ledningen var det endast en som spritpåverkad uppträdde störande i tävlingslokalen. Efter tillsägelse avlägsnade han sig utan vidare störningar.

*

Borås stads representant vid kongressen, redaktör Nils Dyring: Borås yvs med Eder över den rekordartade tillslutningen vid årets SM och kongress och hoppas att en grund skall läggas för ytterligare segrar för det ädla spelet.

Advokat Folke Rogard: Den vackra tankeleken som schacket är går knappast att sätta ut med automation. Bakom varje robot måste ju stå någon som tänkt fram den. Vi älskare av schacket är alla ense om att variationernas och kombinationerna oändliga rad inte får låta sig besegras.

Schackklubben Fenix hyllad

Den 50-årsjubilerande schackklubben Fenix blev vid avslutningsbanketten föremål för varma hyllningar. Förbundsordföranden Folke Rogard sade bl. a.:

— Vi har aldrig haft en större schackkongress än denna och aldrig någon som varit så välskött. Ett resultat som detta kan man inte driva fram genom tvång eller löfte

om förmåner. Tvärtom, det måste vara buret av den rena idealitet som är de schackliga organisationernas adelsmärke. Det är viktigt att denna entusiasm finns kvar i ledningen och bland medlemmarna när det blir möjligt att bygga ut den svenska schackorganisationen genom ökat statligt stöd. Vad som eventuellt ges ut på den punkten kommer igen med ränta. Schacket har nämligen inte minst en stor uppgift att fylla bland ungdomen.

Tal. slutade med en kåserande återblick på sina tjugio år i ledningen för schackförbundet och önskade Fenix lycka till. Han delade dessutom ut förbundets hederstecken till Olle Kinnmark, Göteborg, som trots ohälsa varit med om sin tjugofemte schackkongress. Han fick den första silverplaketten i sitt slag för denna prestation och samma utmärkelse tillerkände även en annan "tjugofemåring", Sven Carlsson, Västerås.

Fenixordföranden Dine Sandin fick givetvis också sin beskärda del av hyllningarna och kunde på sin klubbs vägnar glädja sig åt mycket blommor och presenter. En lång rad schackorganisationer uppvaktade.

För Västergötlands schackförbund talade sålunda hr Karl-Evert Karlsson, Vara, för schackklubben Manhem, Göteborg, hr Ivar Havner, för Brämhults schackklubb hr Holger Zandin, för schackklubben Springaren hr Gunnar Andersson, för Kinna schackklubb hr Erik Franzén och för Fritsla schacksällskap hr Sven Axelsson. Dessutom var det förstås blomsterhyllningar och telegram i mängd.

Hr Sandin tackade för lovorden och överlämnade till advokat Rogard Fenix första jubileumsplakett i guld. På Borås stads vägnar talade redaktör Nils Dyring, som tackade Fenix för dess arbete inte minst bland ungdomen. Vice ordföranden i Sveriges schackförbund, fabrikör J. E. Ekelund, Örebro, talade till Fenix damklubb och hr Gideon Ståhlberg kommenterade skönhetstävlingen, i vilken han varit domare samt hyllade den nye svenske mästaren Åke Stenborg, Västerås.

Femtioårsjubilarerna hyllade några av de närvarande genom hr Sandin, som överlämnade guldplaketter till hrr J. E. Ekelund, Örebro, direktör Robert Nilsson, Borås, samt

silverplaketter till hedersledamoten Tor Petersson, folkparkschefen Arthur Hansson samt hr Harald Weijmo och Bo Aurell. Bronsplaketter tilldelades hrr Olle Kinnmark, Göteborg, och Sven Carlsson, Västerås.

SÄRSPEL FÖR MOSKVA.

Ungdomarna Lennart Ljungquist, Jönköping, och Bernt Söderborg, Stockholm, hade en hård uttagningsduell. Det första sarspelspartiet vann Söderborg och det andra vann Ljungquist. Någon spelfortsättning blev det emellertid inte — det var överenskommet att vid oavgjort resultat skulle lottning avgöra uttagningen. Härvid drog Ljungquist "vinstlotten".

SVENSK JUNIORMÄSTARE

blev Ralph Halleröd, Göteborg. Han visade en imponerande säkerhet, fin positionsuppfattning och ett stort lugn i kinkiga situationer. Om än i någon mindre grad kan detsamma sägas om hans främsta konkurrenter.

Halleröd är 17 år och gymnasist. Började med schack för sju år sedan och har varit med i två JM och åtskilliga duster hos Kamraterna i sin hemstad. Ansåg tävlingen nervpåfrestande men spelordningen mycket bra.

BLIXTTURNERINGEN.

Den obligatoriska blixturneringen samlade över 100 deltagare och spelades med utslagning efter två förlustpoäng. Rangordningen mellan de fyra pristagarna blev: 1) Gideon Ståhlberg, 2) Åke Stenborg, 3) Olof Kinnmark, 4) Allan Werle.

L. Bohmgren.

Intressant dam-VM.

Mellan världsmästarinna Bykova, förra innehavarskan Rudenko och Rubzowa, den sistnämnda segrarinnan i utmanartturneringen förra året, spelas de närmaste veckorna en tävling om världsmästerskapet för damer. Den svenske domaren Fritz Andersson har av FIDE tillkallats som överledare.

Kring Borås-SM

Den som anlände till Borås dagen före kongressförhandlingarna möttes av en utdöd stad under en varm söndagssol. En och annan "lodare" kunde strax identifieras som en schackkollega, även om han ännu på kavajslaget saknade det kongressmärke, som senare skulle bli de femhundra deltagarnas igenkänningsmärke i egnas och andras ögon. Under speldagarna befäste Borås intrycket av en om inte utdöd så dock märkbart avfolkad stad, särskilt om man av intresse för staden gav sig ut på strövtåg utanför det egentliga centrum. Industrisemestern kom de stora och talrika industrikomplexen att ligga tysta och öde och bostadsområdena erbjöd samma bild, då invånarna tycktes ha gått man ur huse på jakt efter västkustens lockelser.

KONGRESSEN.

Såväl kongress som tävlingar hölls i den nybyggda, imponerande Parkhallen i Folkets park en bit utanför staden, en moderniserad efterföljare till Kristianstads "Sommarluft" av år 1951. Danslokalens dåliga akustik för tal var under kongressförhandlingarna en lika stor nackdel som den sedan under tävlingarna blev en fördel. Tyvärr underlät presidiet att under förhandlingarna använda den ockuperade musikestradens högtalaranläggning, vilket gjorde det svårt att höra vad som sades för dem som satt bakom distriktsombuden. I de traditionella hälsnings- och svarstalen mellan stadens och förbundets representanter berördes bl. a. automationen och uttalades förhoppningen, att den inte skall betyda schackspelets död, en risk som åtminstone vad beträffar vanligt tävlingsnärshack synes obefintlig. Lika litet som man nu har rätt att under ett parti söka hjälp i en spelöppnings- eller slutspelsbok, torde man i framtiden få medföra någon elektromaskin för uträkning av förmånliga varianter.

Trots att kongressbyrån, där varje spelare var skyldig att personligen anmäla sig,

låg i direkt anslutning till kongressförhandlingarna, brydde sig få om att besöka dessa. Schackspelaren i gemen är nog mycket litet intresserad av de organisatoriska problemen. Inga frågor på föredragningslistan hade heller något allmännare intresse. Det var först när Z. Nilsson till debatt tog upp den inte uppsatta frågan om uttagningen av Moskva-laget, som leden av tillfälliga besökare märkbart tätnade. Förbundsstyrelsen hade en lyckad dag och fick igenom sina förslag så gott som oförändrade, delvis beroende på att flera av dess ledamöter återfanns som distriktsrepresentanter, vilket naturligtvis inte borde förekomma men som fattiga distriktsförbund tillgriper av ekonomiska skäl. Lika förkastligt är att anförtro representationen åt en osakkunnig spelare bara för att han finns på platsen.

Från valen kan noteras att en distriktsrepresentant fick silkesnöret utan att ha förhandsaviserats därom från något håll, en föga smaklig metod, samt att förbundets stadgar inte innehåller något om att val skall ske genom sluten omröstning, vilket är vanligt på andra håll. Nu skedde de genom acklamation (vilket betyder "genom tillrop" och inte "enhälligt" som även vana föreningsmännskor har för sig), och gick nog på litet lösa boliner.

Centralstyrelsen med dess tretton ledamöter är en för stor församling för att kunna arbeta effektivt. Det egentliga arbetet sker inom det till Stockholm med omnejd koncentrerade arbetsutskottet. Trots att de övriga styrelseledamöterna var och en på sin ort är duktiga och kunniga schackledare blir de på grund av avstånden något av nickedockor på tre à fyra sammanträden per år. Förhållandet är detsamma inom t. ex. idrottens stora specialförbund. Det gängse kravet på landsdelsrepresentation i styrelsen är ett prestigebetonat självbedrägeri. Tiden är nog inte alltför avlägsen, när ekonomiska skäl framtvingar små geografiskt koncentrerade styrelser. Vid verkligt behov kan sedan ordnas särskilda konferenser för distriktens ordförande, sekreterare eller kassörer. Schacket torde med uppmärksamhet

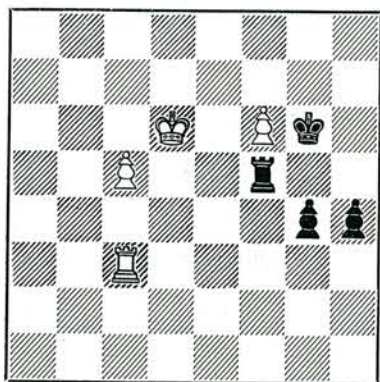
följa de moderna strömningarna på det administrativa området.

TÄVLINGARNA

var utmärkt arrangerade och spelades i en ändamålsenlig och bra lokal. Den tidigare omnämnda dåliga talakustiken förtog publiksorlet och det mesta av serveringens ofrånkomliga slammer. Det var egentligen endast stockholmaren O. Appelqvist som traditionsenligt måste pröva olika spelplatser för att få önskat lugn. Slutligen hamnade han i upphöjt och ensamt majestät på musikestraden. Särskilt klubbbrum hade ordnats för blyxtspel och mera ingående analyserande. De stora rondlistorna hade utmärkt placerats i entréns sommartid överflödiga garderob, där disken tjänade som välkommet skrivbord.

En trevlig programbok tillhandahölls med inklistrade ändringar av spelprogram och landslagsklassgrupper som enda skönhetsfläck. De senares program blev ändock ofullständigt, vilket medförde att en stockholmare först vann på walk över över en annan men sedan förlorade partiet efter av turneringsledningen påbjudet spel, ett fall som kan få oanad prejudicerande betydelse.

Ett annat intressant "rättsfall" noterades i mästarklassen i partiet mellan Vendelin och Kust, där svart förseglade i följande avbrottsställning:

När kuvertet bröts, gjorde Kust gällande att det å förseglingskortet stod $T \times f6 \uparrow$, medan Vendelin påstod att där skrivits $K \times f6 \uparrow$, vilket tycktes mera sannolikt för en objektiv bedömare. Kontaktsvårigheter mellan par-

terna förhindrade en intern uppgörelse. Den tillkallade överledaren tolkade draget som $T \times f6 \uparrow$ och beordrade partiets slutspelande, samtidigt som han gav Vendelin tillstånd att senare protestera hos turneringsledningen, om han så skulle önska. Partiet fortsatte till klar förlustställning för Vendelin, då denne avbröt spelet och lät klockan gå över samtidigt som han inlämnade sin protest. Turneringsledningen tolkade förseglingsdraget som $K \times f6$ och spelarna fick spela om partiet från avbrottsställningen. Det slutade då remi. Enligt världsschackförbundets spelregler är ett parti förlorat för den som "förseglat ett drag, vilket är regelstridigt eller så oklart angivet, att det är omöjligt att fastslå, vilket drag som avsetts". Till dem som ansåg $K \times f6 \uparrow$ vara ett regelstridigt drag, genmälde man att schacktecknet var en icke obligatorisk upplysning, som man kan bortse ifrån. Till dem som på basis av kontroversen mellan spelarna ansåg, att det rörde sig om det senare alternativet i citatet, hade man inget genmäle.

Det kan diskuteras, om den numera gängse protokollboken är så förfärligt lyckad. Visst är det roligt att ha sina partier samlade, men boken som man måste släpa med sig fram och tillbaka varje gång, om man vill titta på partierna, är så stor att den inte går ner i en normal kavajficka. Och ändå är den inte stor nog för att protokollen skall rymma de lägre klassernas 50 drag på första sidan, utan man måste många gånger i tidsnöden börja vända och plocka med karbonpapperet, vars rätta inläggande tycks kunna bereda den opraktiska schackspelaren nästan oöverstigliga svårigheter.

Resultatmässigt kan noteras att ingen spelare blev lottlös på poäng och att ingen tog full sådan. Det var flera närmare den undre än den övre gränsen. Det senare årets tävlingar har visat, att vi inte har någon särklassig elitspelare, vilket för all del håller den inhemska spänningen vid liv men inte ger oss någon självskriven partner och senare efterföljare till Ståhlberg. Genom seger i sin mästarklassgrupp gjorde stockholmaren Stig Hamrin den troligen enastående prestationen att på ett år gå från klass 2 till landslagsklassen. Han förlorade därvid inget parti.

SPELPROGRAMMET

omfattade 11 ronder fördelade på 10 dagar, varav en helt spelfri och två med dubbelronder. Man hörde från så många håll den uppfattningen, att programmet var alltför utdraget, att man torde ha att göra med en klar önskan om större koncentration i fortsättningen. Lokalförhållandena medgav nu blott ett enda parti under lördag—söndag, vilket medförde sysselsättningsproblem.

Kongresstävlingarna bör planeras så, att de kan genomföras på en vecka. Vistelsen skulle därigenom förbilligas avsevärt, vilket kan stimulera deltagandet. Åtminstone i klass 2 skulle det räcka med 10-mannagrupper och 9 ronder, vilket med 2 dubbelronder går bra på 7 dagar. Det finns inget i tävlingsbestämmelserna, som lägger hinder i vägen för detta. Säkert kommer värdiga vinnare även från 10-mannagrupper, som också använts förr. Ett ökat gruppantal behöver inte kräva större utrymmen.

Hängpartierna per rond låg omkring 10 % med färre i klass 2 men flera i de högre klasserna med längre betänketid. Vid 9 ronder på 7 dagar innebär de inte något nytt problem.

Som ett tecken på att fritiden var onödig kan nämnas, att arrangörerna planerat flera trevliga bussutflykter, vilka alla fick inställas på grund av dåligt intresse hos spelarna. Man hade kommit för att spela schack och tycktes nöja sig därmed.

Mången spelare med hemlängtan sände nog en tanke av beundran till de schackmästare, i vilkas livsföring det ingår att flera gånger om året i främmande miljö utkämpa turneringar, som sträcker sig över tre, fyra, ja fem veckor.

KLUBBPresentation.

En idrottsman deltar på SM som representant för t. ex. Simklubben Neptun, Stockholm, eller Friska Viljor, Örnsköldsvik. Även i schack anmäler man sig genom sin förening till distriktsförbundet f. v. b. till landsförbundet, där emellertid spelarna "faller bort", varigenom åtminstone spelarna från de större städerna i deltagarlistan befines representera något så schackligt diffust som Stockholm, Göteborg etc. Är det inte på tiden att bekvämlighetsskäl här får vika för klubbkänslan och vad det kan innebära? Hur länge skall landets schackklubbar finna sig i att vara ett ovidkommande begrepp i samband med SM och därmed avstå från den reklam som framgångsrika spelare kan ge? Instifta också något eller några lagpris för klubbarna på SM, där poäng för en god placering i högre klass sättes i lämplig relation till de talrikare poängchanserna i klass 1 och 2. Därigenom skulle klubbarna kunna stimuleras till att bekosta sin bättre spelares deltagande. Klubbarna är vårt organiserade schacklivs ryggrad. Varför skall de vara anonyma vid SM?? P. G. H.

Tävlingsresultaten

Mästarklassen, grupp 1:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	P:g
1. B. Söderborg, Stockholm ..	—	1/2	1	1	1	1 1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	8 1/2
2. H. Weimo, Borås	1/2	—	1/2	1	1	1 1/2	1	0	1	1	1	1	8 1/2
3. O. W. Johansson, Solna....	0	1/2	—	1/2	1	1 1/2	1	1/2	1/2	1	1	1	7 1/2
4. K. Johannesson, Göteborg	0	0	1/2	—	1	1	1	1 1/2	1	0	1	1	7
5. F. Dahlberg, Norrköping ..	0	0	0	0	—	1	1/2	1	1	1	1	1	6 1/2
6. G. Granlund, Långshyttan	0	1/2	0	0	0	—	1	1	1	1	1	1	6 1/2
7. J. Roth, Malmö	1/2	0	1/2	0	1/2	0	—	1	1/2	1	1	1	6
8. O. Asphem, Svartöstad ..	1/2	1	0	0	0	0	0	—	1	1/2	1	1	5
9. T. Tamm, Stockholm	0	0	1/2	1/2	0	0	1/2	0	—	1	1	0	3 1/2
10. O. Nilsson, Eskilstuna	1/2	0	1/2	0	0	0	0	1/2	0	—	1	1/2	3
11. N. Jerrefalk, Stockholm ..	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	—	1	2
12. Hartvig Larsson, Visby ..	1/2	0	0	0	0	0	0	0	1	1/2	0	—	2

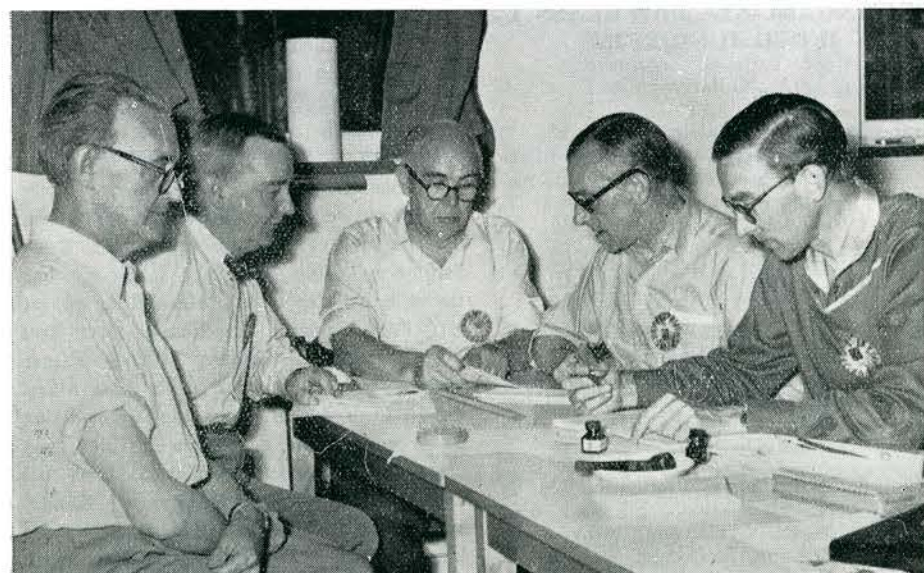

TRE SEGRARE.

Juniorsegrande lättviktaren Ralph Halleröd beskådar tungviktarna Inge Johansson och Rune Strömbergs spanska uppvisning.

Mästarklassen, grupp 2:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	P:g
1. S. Hamrin, Stockholm	—	1/2	1	1	1/2	1	1	1/2	1	1/2	1	8
2. B. Aurell, Borås	1/2	—	1/2	1/2	1	0	1	1	1	1	1	7 1/2
3. A. Lindström, Stockholm	0	1/2	—	0	1/2	1	1	1	1/2	1	1	6 1/2
4. K. Arnstam, Växjö	0	1/2	1	—	0	1	1/2	1/2	1/2	1	1	6
5. G. Källgren, Köping	1/2	0	1/2	1	—	1	0	1/2	1/2	1/2	1	5 1/2
6. E. Wendelin, Sandviken	0	1	0	0	0	—	1	1/2	1/2	1	1/2	4 1/2
7. H. Fröberg, Härnösand	0	0	0	1/2	1	0	—	1/2	1/2	1	1/2	4
8. S. Krenzisky, Malmö	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	—	1/2	1/2	1/2	4
9. T. Danielsson, Linköping	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	—	0	1/2	3 1/2
10. Fr. Karlsson, Göteborg	1/2	0	0	0	1/2	0	0	1/2	1	—	1	3 1/2
11. K. Kust, Solna	0	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	0	—	2

Mästarklassen, grupp 3:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	P:g
1. L. Ljungquist, Jönköping	—	1	0	1/2	1	1	1/2	1	1/2	1	1	1/2	8
2. G. Hellman, Stockholm	0	—	1	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1/2	1	8
3. R. Utuste, Göteborg	1	0	—	0	1/2	1	1	1/2	1	1	1/2	1	7 1/2
4. O. Appelquist, Solna	1/2	0	1	—	0	1	0	1	1	1	0	1	6 1/2
5. K. E. Gannholm, Burs	0	1/2	1/2	1	—	0	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	6
6. B. Sehlstedt, Uppsala	0	1/2	0	0	1	—	1	0	1/2	1	1/2	1	5 1/2
7. S. Cederlind, Karlskoga	1/2	0	0	1	1/2	0	—	1/2	1/2	0	1	1	5
8. J. Mörby, Lidköping	0	1/2	1/2	0	0	1	1/2	—	1	1/2	1/2	1/2	5
9. Johan Nilsson, Malmö	1/2	0	0	0	1/2	1/2	1/2	0	—	1/2	1	1/2	4
10. F. Asberg, Borås	0	0	0	0	1/2	0	1	1/2	1/2	—	1	1/2	4
11. H. Gustavsson, Sandviken	0	1/2	1/2	1	1/2	1/2	0	1/2	0	0	—	0	3 1/2
12. L. Molin, Stockholm	1/2	0	0	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1	—	3

GENERASTABEN I VERKSAMHET.

Överledaren J. E. Ekelund i mitten sekunderas av fr. v. Carl Lövsén, Knut Persson, Dine Sandin och Tore Svedstedt.

Landslagsklassen, grupp 1:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	P:g
1. Å. Stenborg, Västerås	—	1	0	1/2	1/2	1	1	1	1	1	1	8
2. O. Sterner, Stockholm	0	—	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	1	7 1/2
3. M. Joffe, Stockholm	1	0	—	1	1	1	1	0	1	0	1/2	6 1/2
4. E. Ahman, Göteborg	1/2	1/2	0	—	1/2	1/2	1	1	1	1	0	6
5. S. Nyman, Stockholm	1/2	1/2	0	1/2	—	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	5 1/2
6. A. Svensson, Falköping	0	0	0	1/2	1/2	—	1/2	1	0	1	1	4 1/2
7. J. Lindberg, Örebro	0	1/2	0	0	1/2	1/2	—	1	1	0	1/2	4
8. A. Werle, Stockholm	0	0	1	0	1/2	0	0	—	1	1	1/2	4
9. O. Kinnmark, Göteborg	0	0	0	0	1/2	1	0	0	—	1	1	3 1/2
10. G. Lundh, Gävle	0	0	1	0	0	0	1	0	0	—	1	3
11. W. Pettersson, Norrköping	0	0	1/2	1	0	0	1/2	1/2	0	0	—	2 1/2

Landslagsklassen, grupp 2:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	P:g
1. I. Johansson, Malmö	—	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1	1/2	6 1/2
2. A. Fridh, Linköping	1/2	—	0	1	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	5 1/2
4. L. Laurine, Göteborg	0	0	1/2	—	1	1	0	1	1	1	5 1/2
5. A. Burehäll, Stockholm	1/2	0	0	0	—	1	1/2	1	1	1	5
6. Z. Nilsson, Stockholm	0	1/2	1	0	0	—	1/2	1/2	1	1	4 1/2
7. S. Carlsson, Västerås	1/2	0	1/2	1	1/2	1/2	—	1/2	0	1/2	4
8. N. Bergquist, Stockholm	0	1/2	1	0	0	1/2	1/2	—	1/2	1/2	3 1/2
9. H. Broberger, Stockholm	0	1/2	0	0	0	0	1	1/2	—	1	3
10. B. Ahlgren, Köping	1/2	1/2	0	0	0	0	1/2	1/2	0	—	2

PRISTAGARLISTA FÖR KLASS I, II OCH JUNIORER.

Första klassen.

- Grupp 1: 1) G. Pettersson, Kumla 8½, 2) A. Bjurén, Umeå 8, 3) J. Blomqvist, Stockholm 7½, 4) B. Andersson, Falköping 6, 5—8) T. Lundahl, Kristianstad 5½, E. Engvall, Stockholm 5½, G. Södergren, Norrköping 5½, T. Lindgren, Stockholm 5½.
- Grupp 2: 1) G. Sandberg, Umeå 8, 2) E. Stenberg, Falkenberg 7, 3) S. Samuelsson, Solna 6½, 4) K. Wallin, Eskilstuna 6, 5—6) B. Malmström, Stockholm 5½, S. Perlström, Degerfors 5½.
- Grupp 3: 1) Å. Boman, Trollhättan 7½, 2) N. Henriksson, Filipstad 6½, 3—4) N. Hansson, Visby 6, O. Eriksson, Stockholm 6, 5—6) G. Wiktor, Hålsingborg 5½, F. H. Strand, Kiruna 5½.
- Grupp 4: 1) H. Ward, Västerås 7½, 2—3) G. Malmberg, Göteborg 7, N. Karlén, Fritsla 7, 4) S. Eriksson, Stockholm 6, 5) B. Andersson, Stockholm 5.
- Grupp 5: 1) R. Strömberg, Gävle 7, 2) R. Bäck, Stockholm 6½, 3) T. Ljungdahl, Färingtofta 6, 4) S. Stiglid, Göteborg 5½, 5—7) E. Eriksson, Halmstad 5, M. Johansson, Klemensnäs 5, G. Käll, Örebro 5.
- Grupp 6: 1) V. Larsson, Alva 7, 2) S. E. Palmkvist, Uppsala 7, 3) L. Sepp, Stockholm 6½, 4) S. Kleingardt, Örebro 6, 5—6) U. Gustavsson, Malmö 5½, N. Strömberg, Stockholm 5½.
- Grupp 7: 1) R. Berner, Stockholm 7, 2) S. O. Johansson, Stockholm 7, 3) A. Nilsson, Lund 6½, 4—5) G. Steinick, Fritsla 6, O. Törnkvist, Lerum 6.
- Grupp 8: 1) R. Eriksson, Eskilstuna 7, 2) M. Malmberg, Sollefteå 7, 3—4) A. Nilsson, Karlstad 6½, B. Gustavsson, Trollhättan 6½, 5) A. Eriksson, Stockholm 5½.
- Grupp 9: 1) V. Olofsson, Göteborg 8½, 2) S. Eriksson, Stockholm 7, 3) P. Wikström, Stockholm 6, 4—6) N. Carlsson, Köping 5½, Å. Hillman, Gävle 5½, U. Norevall, Uppsala 5½.

Flertalet av årets nykorade mästare är gamla beprövade kämpar: redan förut mer eller mindre överkvalificerade för klassen. För att nu nämna — utan inbördes rangordning — Eskilstunakampen Robert Eriksson, Åke Boman i Trollhättan, Olofsson, Göteborg, Sandberg, Umeå, och Waard, Västerås; den senare var anmäld till mästarklassen, där han nog rätteligen hörde hemma. Rune Strömberg, Gävle, har fyllt 35 år och har tävlat halva den tiden. Har bl. a. erövrat ett DM. Gotland fick liksom förra året även nu en ny mästare, 28-åriga Verner Larsson, Alva. Han har spelat sedan 8-årsåldern! Rolf Berner, Stockholm, är med sina 25 år yngst bland de nykorade. Blev tvåa efter Hamrin vid nyårets kval-turn. till mästarklassen. Göte Pettersson, Kumla, vann klass 2 i Örebro 1953 (tre år i varje klass?). Han tillämpade ett originellt system i Borås. Efter varje parti i turneringen spelade han 10 blixtpartier med E. Hagqvist, Örebro. Vi vill inte på något sätt rekommendera "systemet", men faktum är att också Hagqvist, som spelade i andra klass, vann in grupp!

Andra klassen.

- Grupp 1: 1) B. Larsson, Vara 8½, 2) H. Rydenholm, Fritsla 6½, 3) S. Dahnberg, Falkenberg 6, 4) A. E. Axelsson, Linköping 5½, 5) O. Almquist, Västervik 5.
- Grupp 2: 1) T. Jonsson, Borås 8, 2) L. Zackrisson, Göteborg 7½, 3) A. Ahlgren, Fristad 7, 4) H. Larsson, Landskrona 6½, 5) R. Boije, Ankarsrum 6½.
- Grupp 3: 1) H. Borgsten, Skinnskatteberg 6, 2) U. Kjellin, Svanskog 6, 3) I. Kildén, Göteborg 6, 4) E. Forsberg, Örebro 6, 5) K. Kuspis, Göteborg 6.
- Grupp 4: 1) R. Jansson, Smedjebacken 9, 2) S. Gustavsson, Stenstorp 8½, 3) A. Hammerby, Kosta 7½, 4) S. Pettersson, Borås 7, 5) Å. Eriksson, Nora 6½.
- Grupp 5: 1) O. Hultin, Stockholm 8, 2) L. Uppström, Borås 8, 3) L. Larsson, Lerum 7, 4) C. Åkesson, Landskrona 6, 5) E. Westling, Hälleforsnäs 5.
- Grupp 6: 1) E. Holm, Falun 10, 2) J. Dahlin, Nyköping 9½, 3) E. Svens-

son, Tranås 8, 4) S. Johansson, Stockholm 7, 5) B. Göransson, Uppsala 6½.

- Grupp 7: 1) A. Lövgren, Borås 9, 2) S. Lösnitz, Göteborg 7½, 3) B. Lisskar, Falun 7, 4) A. Blidberg, Ulricehamn 7, 5) K. G. Persson, Katrineholm 7.
- Grupp 8: 1) S. Stylander, Norrköping 9, 2) U. Elovsson, Göteborg 8, 3) L. Börjesson, Stockholm 7, 4) H. Hult, Borlänge 7, 5) S. Jonsson, Solna 6½.
- Grupp 9: 1) E. Hagqvist, Örebro 8, 2) B. Jändel, Stockholm 7½, 3) K. E. Olsson, Göteborg 7½, 4) T. Östman, Avesta 7, 5) R. Rhodin, Skövde 7.
- Grupp 10: 1) T. Börjesson, Lerum 8½, 2) Y. Almkvist, Örebro 7½, 3) G. Gustafsson, Emmaboda 7, 4) T. Hast, Säffle 6½, 5) K. Håkansson, Limhamn 6½.
- Grupp 11: 1) E. Johansson, Kinna 9, 2) B. Karlsson, Laxå 7, 3) G. Ekberg, Halmstad 6½, 4) E. Bengtsson, Avesta 6, 5) S. Söderberg, Visby 6.
- Grupp 12: 1) C. Sjögren, Tidaholm 9½, 2) T. Ranta, Uppsala 8½, 3) K. Kison Råbock, Östersund 8, 4) L. Olsson, Avesta 7½, Å. Johansson, Västervik 6½.
- Grupp 13: 1) S. Schmorantz, Vetlanda 7=, 2) E. Nordström, Göteborg 7½, 3) H. Eriksson, Nyköping 7, 4) B. Berglund, Trollhättan 6½, 5) M. Andersson, Vara 6½.
- Grupp 14: 1) B. Larsson, Malmö 8, 2) A. Brännefors, Stockholm 8, 3) G. Malmsten, Stenstorp 7½, 4) S. Kärrman, Lerum 7, 5) G. Ferm, Tibro 5.
- Grupp 15: 1) G. Holmberg, Nässjö 10, 2) S. Schinkler, Kolbäck 8, 3) E. Sjöström, Sundsvall 7, 4) B. Bjerkne, Stockholm 5½, 5) S. Berglund, Göteborg 5½.
- Grupp 16: 1) L. Bergner, Vallvik 9½, 2) B. Jansson, Söderbykar 9, 3) F. Gustavsson, Borås 9, 4) G. Olsson, Ulricehamn 6½, 5) H. Karlsson, Norrköping 6.
- Grupp 17: 1) H. Nordkvist, Estuna 8½, 2) G. Lundqvist, Göteborg 7½, 3) R. Albinder, Falköping 7, 4) E. Wilkeberg, Husum 6½, 5) S. Johansson, Motala 6½.
- Grupp 18: 1) I. Galvenius, Uppsala 9, 2) L. Bäckström, Göteborg 8, 3) A. Holm, Solna 7½, 4) P. Ekman, Linköping 6, 5) B. Karlsson, Eksjö 6.

- Grupp 19: 1) E. Bengtsson, Borås 8½, 2) W. Grosse, Solna 6½, 3) W. Svensson, Sollefteå 5½, 4) G. Lundqvist, Motala 5½, 5) K. G. Theorell, Trollhättan 5½.
- Grupp 20: 1) R. Lundqvist, Stockholm 8½, 2) E. Alex, Trollhättan 8, 3) G. Nygårdh, Värnamo 7, 4) M. Ternblad, Ingelstad/Äryd 6, 5) H. Persson, Gävle 6.
- Grupp 21: 1) K. Karlsson, Nässjö 8, 2) G. Lagerstedt, Göteborg 7½, 3) V. Andersson, Borås 6½, 4) K. Josefsson, Nyvång 5½, 5) S. Larsson, Ockelbo 5½.
- Grupp 22: 1) A. Johansson, Lessebo 7, 2) I. Ström, Kumla 7, 3) F. Andersson, Borlänge 6½, 4) U. Elbri, Linköping 6½, 5) R. Malm, Borås 6.
- Grupp 23: 1) G. Westerholm, Skutskär 8½, 2) R. Emterhag, Fritsla 7, 3) S. Modin, Umeå 7, 4) J. Werlid, Göteborg 7, 5) J. B. Karlsson, Västerås 5.

Juniorer.

- 1) Ralph Halleröd, Göteborg 7, 2—5) Bo Grafström, Uppsala 5½, Assar Bergdahl, Virshult 5½, Jan Lindgren, Säffle 5½, Indrik Martinsson, Stockholm 5½, 6—10) Lars Borgström, Göteborg 5, H. O. Hålen, Umeå 5, G. Broström, Umeå 5, K. J. Nylander, Husum 5, Rolf Jansson, Överhärde 5.

SCHACK OCH HÄLSA.

A. Hildebrand.

Inför den förestående schackolympiaden i Moskva kan det kanske vara av intresse att ställa sig följande fråga: "Hur är det svenska olympialaget rent fysiskt rustat för den stora påfrestningen en sådan tävling innebär?". Frågan låter kanske i mångas öron ganska underlig, och det finns väl en och annan som frågar, om vi inte förväxlar schack med brottning eller fri idrott. För varje tävlingsspelare står det dock klart, att en schacktävling ställer ytterst stora krav på deltagarnas hälsa och uthållighet. I synnerhet är det fallet nu, då de flesta storturneringarna är undantagslöst bemannade med spelare tillhörande världseliten. Interzonalturneringar som våra c:a sex veckor, lika långa kandidatturneringar, schackolympiader m. m. Efter Göteborgsturneringen ytttrade stormästaren Keres till undertecknad följande:

de: "Trots att man inte är så gammal, orkar man knappt med dessa mammutturneringar, som ställer oerhörda krav på ens fysiska styrka, uthållighet och koncentrationsförmåga. Förut fanns det alltid, även i stortturneringar, deltagare, som man slog utan ansträngning och mötet med dessa innebar s. a. s. "viloronder". Numera finns det inte några "vilostunder" utan man är tvungen att mot varje spelare spela med fullt pådrag och mobilisera hela sin spelstyrka.

Schackhistorien har gett många belägg för vad en god fysisk kondition kan betyda för schackframgångar. Ta som exempel förre världsmästaren Aljechin, som på sin tid förlorade sin titel till Euwe, i stort sett, på grund av att han undergrävt sin hälsa genom oregelbundet liv och alkoholmissbruk. Euwe i sin tur gav belägg för motsatsen. Före matchen mot Aljechin byggde han upp sin fysik genom cyklande, kallduschning och t. o. m. skuggboxning (!). När Aljechin skulle utkämpa sin revanschmatch mot Euwe insåg han, att den enda möjligheten till framgång var att bättra på sin fysik. Aljechin var en mycket viljestark natur — när det gällde. Han slutade helt och hållet med alkoholen och övergick i stället till en långvarig mjölkkur förenad med vila och promenader. Det var kanske i första hand detta som bidrog till återerövringen av titeln.

Om det finns någon, som verkligen har satt schackspelarnas fysiska fostran i system så är det ryssarna. Vi har redan läst och hört talas om deras s. k. träningsläger före kandidatturneringen i Zürich och flera andra stortturneringar. I dessa läger får spelarna leva ett sunt liv under ledning av idrottslärare, läkare och matexperter. Vikten läggs här inte så mycket på det schackteoretiska planet som på den kroppsliga träningen. Promenader, tennismatcher, friidrott, simning m. m. står på programmet och sist men inte minst friluftsliv. Det är också ganska betecknande för denna inställning, att endast ett fåtal av de ryska stormästarna är rökare. Denna långt ifrån nyttiga last är emellertid de flesta västerländska spelare behäftade med.

För en tid sedan var undertecknad i tillfälle att stifta bekantskap med ett program för "utbildning av 4:e och 3:e kategorins

schackspelare" i Sovjet. Redan i inledningen till det 64 sidor tjocka programmet hittar man följande passus: "att allsidigt utveckla och stärka schackspelarnas fysik och hälsa . . ." Lite längre ner står det att:

"Denna plan för undervisning under första året omfattar 164 timmars schackstudier, varav 68 timmar teori och 96 timmar praktik. Dessutom bör ytterligare 100 timmar (vår kursivering) ägnas fysisk fostran i samband med förberedelse till uppfyllandet av idrottsmärkets stipulerade normer".

Observera, att detta gäller spelare av så låga kategorier som 4 och 3. Vilken vikt som därvid läggs på "fysisk fostran" framgår bäst av samma program:

"Det är nödvändigt, att redan från början för eleverna understryka vikten av en allsidig mental och fysisk fostran. Ju större krav ställer spelet på hans självkontroll, koncentrationsförmåga och fysik. De rent schackliga lektionerna bör kompletteras med föreläsningar och övningar för idrottsmärket. Schackkursens elever måste stärka sin hälsa, systematiskt öka sin fysiska prestationsförmåga och klara fordringarna för idrottsmärket. Förberedandet till prov gällande idrottsmärket och andra idrottstävlingar genomförs av den idrottsförening som schacksektionerna tillhör. Den allmänna fysiska fostran bör innehålla teoretiska tema som: fysisk kultur och idrott i Sovjetunionen (2 timmar), hygien — (4 timmar), liksom praktiska studier: gymnastik — 20 timmar, fri idrott — 30 timmar, skidsport — 20 timmar, simning — 12 timmar och skytte 12 timmar. Denna idrottsplan bör genomföras under hela årets lopp (minst 1 gång i veckan) i kombination med schackundervisningen."

Så mycket om de ryska ansträngningarna för att bygga upp sina tredje- och fjärdeklassspelares hälsa och fysik. För toppspelarna finns det ett speciellt och mera individuellt anpassat program.

Är kanske detta en av hemligheterna till att de ryska stormästarna visar en så påtagligt god och jämn form och så gott som aldrig "klappar igenom" i stortävlingar — något som den övriga världens spelare sällan är helt garderade för.

A. Hildebrand.

Ingvar Lundkvist:

Det stora pyramidbygget

Att stå stilla är att gå tillbaka.

Denna paradoxala sentens är tillämplig på en mängd företeelser i sinnevärlden. Se t. ex. på den svenska idrotten! Dess standard är, absolut sett, egentligen inte lägre nu än under "guldåldern" på 40-talet, men "de andra" har förkovrats så avsevärt, att det ser ut som om de våra ginge kräftgången.

Måne inte problemet är ensamtat för schacket i vårt land? Vi står och stampar på ungefär samma fläck, medan "de andra" går om och drar ifrån.

Nu gissar jag, att en och annan opponerar sig och menar, att vi visst inte stått stilla. Vi har begåvats med förtroendet att inneha presidentposten i världsschackförbundet samt att arrangera de interzonala schackturneringarna, vi har stormästare och internationella mästare, i korrespondensschack har vi både individuellt och i lag placerat oss som världstvåa, radion har under det senaste decenniet inte mindre än fyra gånger släppt fram oss i landskamppartier förutom ett antal enkävllspartier, schacket har introducerats i läroverk och folkskolor, instruktörer håller på att utbildas, ungdomen kvalificerar sig till olympiader, de flesta tidningar har telepartier och problem, vi vinner landskamperna över grannländerna och, last but not least, deltagarantalet vid årets SM i Borås uppgick till nära ett halvt tusental och slog därmed det förra rekordet med bred marginal. Så nog är det framåt och uppåt inom svenskt schack!

Och likafullt djärves jag vara oförskämd nog att vidhålla, att vi i stort sett står stilla och därmed — relativt sett — går bakåt.

Först en liten kommentar till "meritföreteckningen" här ovan: Världspresidentskapet och interzonturneringarna är flotta internationella eloger, vilka näppeligen vi utan snarast den skicklige administratören och språkmannen resp. frikostige mecenaten advokat Rogard kan ta åt sig äran av. Vad sedan radions propaganda angår, såg det rätt lo-

vande ut med Lundins, Z. Nilssons och Skölds partier åren 1947—50, men sedan fick vi sukta ända till 1955, innan nästa schacklandskamp behagade komma. De blix- och halvblittpartier, som högst sporadiskt förekommit, har säkert inte värvat några proselyter till spelet, då de genomgående skuffats undan till en tidpunkt, när folk i allmänhet sover. (Har Radiotjänst möjligen observerat, att de andra nordiska länderna sände partierna i NM i radioblixt på bästa lyssnartid?) Om ungdomens väg till olympiader, detta hart när herostratiskt ryktbara stridsäpple, är väl den mest utbredda meningen den, att parterna snarast bör gräva ned stridsyxan och återgå till näringarna igen. (Förbundsstyrelsens av de bästa intentioner dikterade giv har sin akilleshäla inte därutinnan, att den krympte landslagsspelarnas möjligheter att få spela med i representationslaget, utan snarare däri, att det näppeligen låter sig göra att inom mindre än ett år skapa en slagkraftig representationsspelare bland de ungdomar, som eventuellt intensifierat sin träning på grund av den förkortade kvalificeringsvägen.) Och slutligen — landskamperna mot våra grannländer har vi sedan länge lyckats vinna med en viss marginal, men ingen vet om vi skall lyckas göra det i fortsättningen. Vem borgar för att vi slår t. ex. lilla Island i dag eller i morgon? Varför deltar vi förresten inte lite mera i de nordiska mästerskapstävlingarna? Det är ett gott dagsverke, om en svensk skulle lyckas hemföra ett NM just nu.

Utan att gå in på någon vidlyftigare inventering av Sveriges landslags- och mästarelspele kan vi nog vara överens om att läget sedan rätt länge får betecknas som status quo. De nu något till åren komna schackmatadorerna från 30- och 40-talet har i stor utsträckning lyckats hålla sina positioner. Av några av de senare årens tillskott har vi kanske rätt att hoppas på kommande positiva insatser av t. ex. de i sin bästa ålder varande Sverigemästarna

Sköld, Hörberg och Stenborg, Martin Johansson (när han har lust att delta i leken) samt — mitt speciella tips! — Anton Fridh. Bland mängden av goda spelare går jag sedan rakt på de yngre. Där är Åke Olsson ett stort löfte, vidare drömmar vi väl alla om att de ambitiösa ungdomarna Hamrin, Ljungqvist, Söderborg, Brodén, Grafström m. fl. i sinom tid skall sprida glans och ära över det svenska schacknamnet. Men givetvis kan man i dag inte veta något bestämt om deras kommande utveckling.

Därmed nog ordat om detta. Nu över till några förslag till främjande av schacklivet i vårt land.

Om vi med fantasiens hjälp försöker se schacket i bilden av en pyramid, tror jag, att de flesta spelare anser den angelägnaste omsorgen vara, att pyramidens topp når så högt som möjligt, det är omskrivet att det svenska namnet höljes i mesta möjliga ära och berömmelse vid internationella tävlingar. En hel del, bland dem dessa raders skrivare, är mindre chauvinistiska och menar, att schackspelet har så många positiva kvaliteter, som borde kunna bli var mans egendom, att det viktigaste borde vara att göra pyramidens bas så bred som möjligt. Den senare målsättningen torde vara den bästa, enär den på sätt och vis inkluderar även den förra. M. a. o.: *Den bästa vägen till höjning av pyramidens topp är breddning av dess bas!*

Vårt första mål bör vara att få fram en markant ökning av antalet schackspelare. Både organiserade och oorganiserade! Båda kategorierna kan tjäna schackets sak i stort nämligen. Alla kan ju inte ha tid eller lust att delta i organiserat klubbiv. Men Caissas sköna konst kan ha mycket att ge i t. ex. ett sjukhus' dagrum, en militärförläggning, en ungdomsgård eller i hemmets lugna vrå.

Skulle inte varje schackklubb till förverkligande av vårt första mål kunna uppfylla följande krav:

1. Klubbens numerär skall öka med 10 %.
2. Varje medlem föresätter sig att lära minst en icke schackkunnig utomstående spelers grunder.

Ovan skisserade fordringar är så pass rim-

liga, att de bör kunna uppfyllas av varje klubb. Ett årligt realiserande av kraven ger inom några år ett högst påtagligt resultat.

Ett annat viktigt mål, som borde kunna nås, är en höjning av medlemsavgifterna.

Ett vida väsentligare mål på det ekonomiska planet är ett permanent årligt statsbidrag på låt oss säga en halv miljon kronor.

Nu riktigt ser och hör jag läsarnas reaktioner, hela provkartan från tysta nickningar till cyniska flatskratt.

— Jo, vi minns allt, hur överheten behandlade vår blygsamma begäran om hjälp till Göteborgsturneringen!

Ja — hur komma till rätta med detta högst väsentliga problem? Jo, först måste vi nog gå till rätta med oss själva. Inte ständigt sitta i våra elfenbenstorn och analysera avbrottsställningar eller författa stridskrifter mot varandra. Nej, upp och prata i våra politiska och ideella föreningar, visa och påvisa att schack är en integrerande del av kulturlivet, tag själv eller genom bekanta direkt kontakt med valkretsens mest schacksinnade riksdagsman. (Det är en hel del av de folkvalda 380 på Helgeandsholmen, som själva spelar schack mellan sessionerna!) Det tycks tyvärr vara utmärkande för demokratiska stater, att kulturanslag skall vara minimala, men det borde väl ändå vara någotsånär vettiga proportioner mellan dels andra kulturgrenars anslag och schackets, dels öststaternas schackanslag och våra!

Att statsmakterna hittills behandlat oss med sådan utpräglad kallsinnighet, torde väl närmast ha sin grund i att de ansett oss vara en mycket liten grupp (Läs gärna väljargrupp!), därtill en grupp av nästan maniskt besatta spelare, vilka gärna offrat sin sista kopek på sin mani. Sådana supplikanter kan man väl saklöst vifta bort. Går deras räkning inte ihop, träder f. ö. en Collijn eller en Rogard fram och betalar utan att knota. Nej, budgetkakan måste nog delas upp på större och högljuddare grupper. . .

Men nu är den tid inne, då det är dags att på skarpa säga ifrån att vi är en stor och ständigt expanderande kategori med legitima anspråk på en skälig andel av kul-

turanslagen. Det är knappast anständigt, att en så allmänt erkänd kulturgren och en så stor skara utövare skall i så hög grad som hittills furneras av någon enstaka mecenat.

Ett förhållande, som med skärpa bör framhållas för våra presumtiva språkrör i riksdagen, är schackets stora lämplighet i ungdomsverksamhet och -vård. (En god början har ju redan gjorts, men resurserna har hittills varit alltför ringa för att verksamheten skall bli allmänt känd och bemärkt.) Schack är fostrande och "absorberande". Den ungdom, som förunnats att bryta inseglet till Caissas rike, vet inte mera av något fritidsproblem!

Tänk, om våra höga styresmän och -kvinnor kunde förmås att inse, hur många miljoner, som i statsanslag kunde inbesparas ifråga om dyra anordningar för både normal och vilsegången ungdom, om schacket finge en futtig fattig halvmiljon kronor årligen!

För denna summa (plus medlemsavgifter från en som vi får hoppas stadigt växande skara aktiva) skulle — för att börja vid basen och sluta i toppen — följande pyramid kunna byggas:

1. Schackinstruktörer för skolor, ungdomsgårdar, militärförläggningar, sjukhus etc. skulle kunna utbildas och ev. arvoderas.

2. För nämnda inrättningar och ev. även andra allmänna lokaler skulle schackspel kunna anskaffas. (På spelmattans baksida och på pjäslådan uppklistras kortfattade spelregler).

3. Schackklubbar med exceptionellt hög lokalhyra skulle efter prövning kunna erhålla hyresbidrag.

4. Svenska spelare i landslagsklassen skulle genom av schackförbundet arrangerade elitturneringar med utländskt inslag resp. genom deltagande i utländska turneringar i större utsträckning än hittills få internationell spelträning med ty åtföljande ökad slagkraft.

5. Prissummorna vid schackförbundets större turneringar skulle, i varje fall för landslagsklassens vidkommande, kunna utökas i sådan grad, att en handfull svenska spelare kunde leva på inkomster, som turneringar, simultanföreställningar, instruktörskap och skriftställarskap gäve. Då borde, mänskligt att döma, den stora pyramidens topp nå en sådan höjd, att gamla Sverige på allvar kunde slåss med de stora schacknationerna. Eja, vore vi där!

Schack i England

För Tidskrift för Schack av Leonard Barden.

Om man vill tala om det engelska schackets storhetstid, så måste man gå tillbaka till adertonhundratalet. Den tidens stora engelska mästare var huvudsakligen amatörer. Hela världen kände och kanske t. o. m. fortfarande minns sådana namn som Blackburne och Burn. Den förstnämnde med sin förkärlek för whisky och den senare rökande sin eviga pipa, var välkända och omtyckta figurer vid alla internationella turneringar. Blackburne gladde och förvånade engelska schackspelare genom sin fenomenala skicklighet i blind- och simultanspel. För några år sedan gav jag en simultanmatch i Cork på Irland, som

sist gästades av Blackburne 1909. Under den tillställningen (en simultanmatch) placerades en flaska whisky i vardera ändan av rummet, så att Blackburne kunde ta en styrketår då och då under sina ronder.

Emellertid försämrades Englands ställning som en stark schacknation stadigt i början av detta århundrade. De stora mästarna höll på att bli gamla och de aristokratiska mecenaterna som hade skyddat dem från ekonomiska svårigheter höll på att försvinna. En tid var F. D. Yates Englands ende professionella schackspelare. Han försvarade landets färger vid många internationella

tävlingar och vann t. ex. ett lysande parti mot Aljechin i Karlsbad 1923. Under 30-talets svåra ekonomiska kris fick Yates det allt svårare och tillbringade sina sista år under besvärliga förhållanden.

I våra dagar är ställningen vida bättre. Våra schackspelare har antingen sysselsättning vid sidan av schacket såsom Alexander, Milner Barry och Penrose, eller kan framgångsrikt leva på sitt schackkunnande som exempelvis den nuvarande brittiske mästaren Golombek.

I allmänhet utövas schackspel i England av andra yrkeskategorier än i Sverige. Alexander är t. ex. anställd på Foreign Office (engelska UD — övers. anm.) och hans arbete är av sådan beskaffenhet, att han inte får spela i östeuropeiska turneringar. Broadbent och Milner Barry är höga statstjänstemän. Andra av de bästa mästarerna är lärare, ingenjörer, affärsmän osv. Det är givetvis en svaghet hos det engelska schacklivet, att endast få ur arbetarklassen spelar schack, men kanske är det åter en illustration av hur folk i England fortfarande betraktar sig själva som tillhörande olika klasser. En arbetare anses av sina kamrater för att vara ganska underlig om han spelar schack. Brittiska schackförbundet gör sitt bästa för att förbättra situationen genom att organisera ett mästerskap för arbetarlag (dvs. korp.-turnering) som i regel över 30 fabrikslag deltar i.

För närvarande finns det inte så många professionella schackspelare i England om man bortser ifrån Golombek och Wade. Dessa visar dock tendensen att försumma sina teoretiska schackförberedelser, vilket onekligen är ett av skälen till deras relativa brist på framgångar.

Vad de yngre spelarna beträffar är emellertid situationen en annan. Brittiska schackförbundet anordnar träningsturneringar för att främja uppkomsten av nya mästare. Som resultat av detta system kan nämnas, att 4 av 8 spelare i vårt landslag detta år är i 20-årsåldern. En av dem — Geoffrey Harris hade sin första stora framgång i en dylik träningsutövning förra året. Senare i år skall mästaren Wade hålla en schackkurs i London för lovande yngre spelare. I olympialaget till Moskva ställer Alexander inte

upp, av tidigare anförda skäl, och laget skall bestå av Golombek, Penrose, Wade, Milner Barry, Clarke och Phillips. I Amsterdam 1954 placerade sig det engelska laget på nionde plats, men det skulle vara en stor överraskning om denna placering kunde försvaras i år.

Nyligen införde Brittiska schackfederationen en officiell rankinglista på engelska spelare, vilket onekligen ökat intresset för tävlingar och sporrar till hårdare kamp.

I fråga om damschack tycks England befinna sig i mycket bättre situation än Sverige. Vid Sveriges SF:s kongress i Borås, som jag fick tillfälle att bevista, var de enda kvinnliga representanterna jag träffade flickvänner till spelarna eller servitriserna. I England har vi åtskilliga goda kvinnliga spelare, också åtskilliga vackra sådana. Förre världsmästarinna Vera Menchik-Stevenson bodde större delen av sitt liv i England. Hon omkom på ett tragiskt sätt under ett tyskt flyganfall år 1944.

Vad som särskilt imponerade på mig i Borås, var den mycket stora anslutningen. Antalet tävlande var ju inte långt ifrån 500-strecket. I England är det mycket sällsynt, att en kongress omfattar mer än 150 spelare. Det är dock beklagligt, att edra storspelare: Ståhlberg, Lundin och Stoltz inte matchas mera mot unga spelare. Jag är övertygad om, att detta skulle vara ett medel att råda bot på bristen av unga och starka spelare i Sverige.

För att en schackspelare skulle kunna ge sitt bästa, är det väsentligt för honom att om nödvändigt ägna hela sin tid åt spelet. Ett skäl till de brittiska spelarnas oförmåga att nå större internationella framgångar måste förklaras med att de ägnat en så stor del av sin tid åt sitt arbete och sin familj. Alexander t. ex. har två söner som man hoppas skall bli i stånd att studera vid universitetet och det är därför viktigt för honom att fortsätta med sitt arbete vid engelska utrikesdepartementet, medan det skulle varit lätt för honom att leva på schack om han vore ungar. Broadbent, som var brittisk mästare 1948 och 1950 deltar nu aldrig i turneringar emedan han tillbringar sin semester med att besöka badorter med sina barn.

Till SM-deltagarna i Boråstävlingen.

Vi har ännu ej hört av något klander av vårt sätt att sköta SM-tävlingen. Men inom tävlingskommittén är vi fullt medvetna om att inte allt klaffade så perfekt den sista dagen. Arbetet blev oss helt enkelt övermäktigt, med följden att inga resultat kom ut på rondlistorna i hallen. För detta vill

Det brittiska schacks framtid ter sig dock ljus under förutsättning, att vår nya mästargeneration skall få tid över från sitt arbete och sina familjer för att delta i turneringar och idka aktiv schacksport. Bland de mest lovande engelska ungförmågorna kan nämnas den 19-årige B. T. Moore från Birmingham, som blev sexa i senaste brittiska mästerskapet. Han skulle inte haft någon chans att tävla på så hög nivå om det inte hade varit för våra så mycket kritiserade Monrads-turneringar som anordnas som s. k. tränings-tävlingar och ofta frambringar nya och unga begåvningar. En annan ung och mycket lovande spelare är Londons juniormästare R. Payne, även han under 20-årsstreck.

Schacklivet vid universiteten är mycket aktivt. Varje år anordnas universitetsmästerskap i schack såväl för lag som individuellt. Vårt studentlag ställer upp så ofta som möjligt i de s. k. akademiska schack-VM och sist tävlade vi, som bekant, blott för några månader sedan i er tjusiga studentstad Uppsala.

vi på det ödmjukaste be om ursäkt, och vill gärna reparera bristen. Vi vet att många deltagare vill ha sina programböcker kompletta med alla resultat.

Envar som har boken noterad till och med tionde rond, kan sända sin bok till nedanstående adress, så skall vi komplettera den med sista rond, slutpoängen och prisplats, alldeles gratis.

Observera att det gäller endast dem som har fyllt i sin bok till och med näst sista rond, som i sin helhet var anslagen. Skulle någon annan till äventyrs vilja ha boken fullskriven, så står vi gärna till tjänst med det också, men det tar vi betalt för.

Schackklubben Fenix.

Dine Sandin,

Sandgärdsgatan 16, Borås.

SCHACKLIGT SCHACKRANDE.

För några månader sedan tog en kvällstidning upp ett speciellt "litterärt" område — det s. k. bokskojet. Det gällde en del mer eller mindre ljusskygga förlag som bedrev legaliserat (eller åtminstone ännu inte olagligt) bokskoj, genom att spekulera i mänsklig fåfänga. Det visade sig, att landet på kort tid begåvats med en massa dylika publikationer gällande de mest olika områden och omfattande de mest olika yrkes- och intressegruppen. Svenska villaägare kunde se sina villor reproducerade i bild i en magnifik volym, där även villaägarnas biografiska data var angivna. I vissa fall (som t. ex. sjuksköterskorna) hade man möjligheten att se sitt eget fotografi i tryck med namn och personalia inunder — och allt detta för det "facila priset" av en hundralapp.

Genom åren har det svenska folket "lyckliggjorts" med inte mindre än 64 "dyrgripar" av denna art. De som blivit "lyckligare" på kuppen var dock förmodligen endast förläggarna, som hävade in en icke föraktfull kova.

Även de svenska schackspelarna har för ca. 8 år sedan blivit hedrade med ett dylikt monumentalt verk under titeln "Boken om schack". Verket i fråga bestod till en tredjedel av värdefulla och intressanta artiklar,

medan de övriga två tredjedelarna upptogs av en förteckning över schackklubbar och schackspelare landet runt försedd med be-
träffandes fotografier och mer eller mindre omfattande merit- och levnadshistoria. Ut-
givaren var ett förlag i Uppsala. Alla som hade lämnat in sina foto- och biografier till
förlagets agenter och förpliktat sig att lösa
verket med en hundralapp, fick också myc-
ket rätt "hela" boken. En tid senare kunde
man köpa i de flesta antikvariat och bokhan-
del verkets första tredjedel (som det verk-
ligen var något av värde i och utan galleriet
av den "mänskliga fåfängan") för ett pris
av endast *tio kronor!*

De beställare som slutligen fattat hela
manipulationen och försökte draga sig ifrån
affären avkrävdes dock nästan mangrant sin
tribut genom mer eller mindre vagt formu-
lerade indrivningsshot. Så mycket alltså om
schackskojet nr 1.

Som vi nyligen fått reda på har förlaget
av någon anledning (bekvämlighetsskäl?)
ändrat sitt namn och ämnar nu saliggöra
schackvännerna med ett nytt schackligt "mo-
numentalverk." Förarbetet har redan för-
siggått i några år, men ännu vet ingen (inte
ens beställarna) hur långt det hela har kom-
mit. Emellertid har Ståhlberg, Stoltz och
Sköld anlitats som författare och lämnat
sina bidrag. Då och då blir Sveriges Schack-
förbund, som givetvis inte har något att göra
med det hela, uppringd av någon godtrogen
förskottsbetalare.

Hur som helst, skall det bli intressant att
se om det blir något av det påtänkta "Stor-
verket".
Hil.

Engelskt schackbesök.

Den engelske schackmästaren Leonard
Barden gästade nyligen vårt land. Ett par
veckors semester tillät honom att få se en hel
del av Sverige. Han bevistade bl. a. kongress-
tävlingarna i Borås, fortsatte därifrån till
Stockholm och hamnade slutligen i Uppsala,
där han på inbjudan av Akademiska Schack-
klubben utkämpade en match på fyra par-
tier mot A. Hildebrand.

Matchen i Uppsala, som arrangerades av
Akademiska SK, hade sitt intresse inte minst
för att den var påtänkt som landets första

"friluftsmatch". Att man sedan efter första
ronden fick flytta inomhus, berodde inte på
den bristande viljan utan snarare på väder-
leken.

Det första matchpartiet, som spelades i
Stadshotellets vackra trädgård, gick i en an-
da av engelsk offensiv.

Resultatet av matchen blev överraskande
nog 2½—1½ till Hildebrands favör. Medan
tre partier slutade med remi, lyckades Hil-
debrand ta full poäng som svart i ett med
Morra-gambit i Sicilianskt öppnat parti.

L. Barden, som i detta häfte i en special-
artikel redogör för det engelska schacklivet,
är 26 år gammal och avslutade nyligen sina
studier i historia i Oxford. Den unge mästa-
ren har noterat en rad stora framgångar. År
1954 blev han englandsmästare och har del-
tagit i det engelska olympialaget i såväl
Helsingfors som Amsterdam. Till sina bästa
resultat räknar han bl. a. två remipartier
mot stormästaren Ivkov under matchen Eng-
land—Jugoslavien 1951 samt sina vinstpar-
tier över Englands främste spelare Alexan-
der.

Blixtrevansch.

En blixtturnering anordnades även i sam-
band med engelsmannens besök. I denna
deltog 16 spelare, varibland märktes stock-
holmaren Z. Nilsson. Barden tog nu re-
vansch genom att vinna blixtturneringen före
Hildebrand, som dock blev överlägset bäste
uppsaliensare. Z. Nilsson råkade ut för
övertäckningen (?) att bli besegrad av 13-
årige Bo Grafström och fick nöja sig med
att dela 4—6 plats med denne och E. Sö-
derlund, Uppsala.

Reinhold Levin död.

En av Örebro och Mälardalens schack-
förbunds bästa spelare genom tiderna *Rein-
hold Levin* har nyligen avlidit 47 år gam-
mal. Han tog mästartiteln vid kongress-
turneringen i Falun 1934, blev Mälardalsmästa-
re 1941 och 1945 och har därtill vunnit
många klubbmästerskap i Örebro. Ännu i
det senaste Örebromästerskapet kom Levin
på andra plats i hård konkurrens. Han var
en färgstark och orädd angreppsspelare och
skapade många vackra partier under sin 30-
åriga schackbana.

Partier

Från SM i Borås

RÄTT MAN PÅ RÄTT PLATS.

Rubriken avser den nykorade Sve-
rigemästaren Ake Stenborg, som tack
vare sin fru — rätt fru på rätt plats —
fick åka till Borås och där elegant
spelade till sig en Moskva-biljett. Han
kommer att spela vid andra bordet i
det svenska olympialaget — rätt man
på rätt plats.

I Borås valde Stenborg minst två
gångar kända Stoltzvarianter, och de
bör passa hans stil som har tycke av
den unge Stoltz. Vi återger här det
avgörande finalpartiet mot Skåne-
mästaren Inge Johansson.

DAMGAMBIT.

Ake Stenborg.	Inge Johansson.
1. d4	Sf6
3. Sc3	d5
5. e3	Ld6
2. c4	e6
4. Sf3	c6
6. Dc2	

Detta system har sin egen rubrik i
teorin: "Stoltz' Anti-Meranervariant".
Det är chansrikt, men inte överty-
gande starkt.

6. —,	Sbd7	7. e4	d×e4
8. S×e4	S×e4	9. D×e4	Lb4†

Mindre gynnsamt. I partiet Stoltz
Kotov, Groningen 1946, följde 9. —,
Sf6. 10. Dc2, c5 med lika chanser. För
den som känner teorin är 9. —, e5!
rekommendabelt.

10. Ld2	L×d2+	11. S×d2	0—0
12. Ld3(?)			

Stoltz spelade det bättre draget 12.
0—0—0! mot Bernstein i Groningen
och vann.

12. —,	Sf6	13. De3
eller 13. Dh4,	c5!	

13. —, Db6(?)

Inge Johansson hade här sin chans
och tog den inte. Nu får han inga
fler. Med 13. —, e5! har svart inte
bara full utjämnning utan också ett
klart initiativ. T. ex. 14. d×e5, Sg4.
15. Dg3!, S×e5. 16. Le2, Te8. 17. 0—
0—0, Lf5; eller 16. —, Lc2, Dd4.

14. 0—0—0	Td8	15. Sf3	Da5
16. Se5	Sd7		

Svart kunde inte ge sig in på 16.
—, D×a2.

17. Df4	S×e5	18. d×e5	Ld7
19. De4	g6		

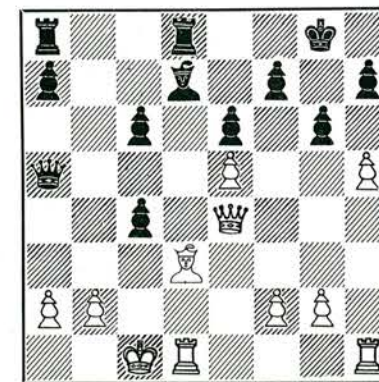
Nu blir flygelangreppet snabbt av-
görande. Bättre försvarsmöjligheter
bjöd 19. —, Kf8, ehuru svarts läge
efter 20. The1 alltjämt är prekärt.

20. h4	b5
--------	----

Motangreppet har praktiskt taget
inga utsikter att lyckas.

21. h5	b×c4
--------	------

Ställning efter 21. —, b5×c4.

22. h×g6!	c×d3
-----------	------

Alternativen var 22. —, f×g6. 23. T×h7 och 22. —, h×g6. 23. Df4.

23. g×f7+

Det lockande 23. g7 är svagare för 23. —, Dc5+. 24. Kb1, Dc2+. 25. Ka1, h5!

23. —, Kf8 24. Df4! Dc5
25. Kb1 Dc2+ 26. Ka1 Tab8
27. Dh6+

Här leder 27. Td2 något snabbare till målet; hotet mot b2 måste ju ändå garderas. Men tidsnöd rådde.

27. —, Ke7 28. Df6+ Kf8
29. Tb1 d2 30. Dh8+ Ke7
31. Dg7! Uppgivet.

(DN)

NIMZOINDISKT.

Landslagsklassen, grupp 1.

J. Lindberg, A. Stenborg,
Örebro. Västerås.

1. d4 Sf6 2. c4 e6
3. Sc3 Lb4 4. e3 c5
5. Ld3 d5 6. Se2

Stormästarna tycks allmänt föredra att utveckla springaren till f3, vilket ju borde tala till förmån för detta drag.

6. —, Sc6 7. 0—0 0—0
8. c×d5 e×d5

Det finns kända exempel på att svart kommit i nackdel efter detta drag, varför 8. —, S×d5, 9. S×d5, D×d5 anges som det rätta.

9. a3(?)

I ett parti Landau—Knoch i Holland 1936 följde 9. d×c5, L×c5. 10. a3, Le6. 11. b4, och vit kom i fördel. Den manöver som vit här har valt är sämre.

9. —, c×d4 10. Sb5

Det vore bättre att släppa ut den stackars löparen på c1 genom 10.

e×d4, märk hur det går för den i partiet.

10. —, La5 11. Sb×d4 Lc7
12. Sf5

Vits läge är redan otillfredsställande; bl. a. hotade svart L×h2+, men också uppställningen Dd6 inger respekt. Vit kastar in springaren i försvaret.

12. —, Se4 13. Sfg3

Härefter försämras vits position snabbt. Han borde därför ha valt fortsättningen 13. L×e4, d×e4. 14. D×d8, T×d8. 15. Sfd4, även om svart har det betydligt bättre slutspelet.

13. —, Dh4 14. f4

En svår försvagning, men att tillåta Se5 är lika olustigt.

14. —, Te8 15. Lc2 Sf6
16. Sf5

Det hotade såväl Sg4 som Lb6.

16. —, L×f5 17. L×f5 g6
18. Tf3

Spelet är ohållbart även efter genast 18. Lh2, Lb6. 19. Sd4, S×d4 20. e×d4, Te4 etc. Nu blir dessutom fältet e1 lämnat i sticket, som man får se av fortsättningen.

18. —, Se4

Naturligtvis ej 18. —, g×f5 för 19. Th3.

19. Lh3 Tad8
20. b4

Detta "kunde" ha kommit nio drag tidigare! Nu är det för sent.

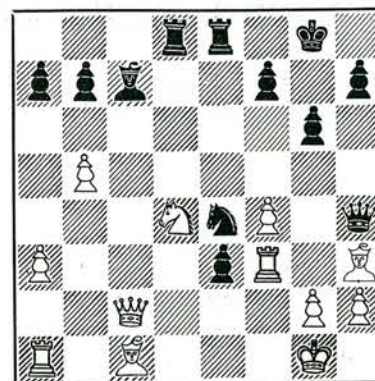
20. —, d4! 21. b5

På 21. e×d4 avgör S×d4.

21. —, d×e3 22. Dc2 Sd4
23. S×d4

Vad som återstår är att svart roar sig kungligt på vits bekostnad.

Ställning efter 23. Se2×d4.

23. —, e2! 24. S×e2 De1+
25. Te1 Lb6+ 26. Le3

Detta blev alltså löparens enda uppgift.

26. —, L×e3+ 27. Kh1 Sf2+
28. Kg1 S×h3+

Vad har denna löpare gjort, eftersom den också skall bestraffas? Det räckte ju med 28. —, Sd1+.

29. Kh1 Sf2+ 30. Kg1 Sd1+
Uppgivet.

DAMGAMBIT.

Landslagsklassen, grupp 1.

A. Stenborg, W. Pettersson,
Västerås. Norrköping.

1. d4 Sf6 2. c4 e6
3. Sc3 d5 4. e3 c6
5. Sf3 Sbd7 6. Dc2 Ld6
7. e4 d×e4 8. S×e4 S×e4
9. S×e4 Sf6

Jfr föregående parti.

10. Dc2 0—0 11. Ld2 b6

Partiet Stoltz—Kotov fortsatte med 11. —, c5. 12. d×c5, L×c5. 13. b4, Le7. 14. Le2, b6. 15. 0—0, Lb7. Det verkar som om 11. —, b6 inbjuder vit att anlägga spelet mera aggressivt.

12. Ld3 c5 13. d×c5 L×c5
14. Lc3 h6

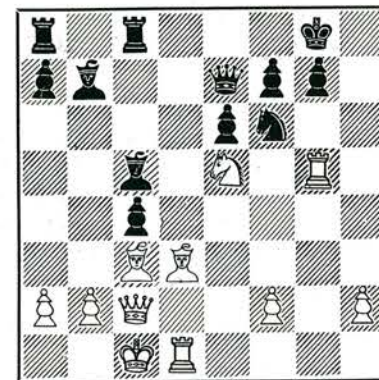
För att undgå bondeförlust.

15. 0—0—0 De7 16. Se5 Lb7
17. Thg1! Tfc8

Bättre försvarsmöjligheter erbjöd, som Ståhlberg påpekat, 17. —, Lb4. Men vits angrepp vore ändå farligt och svårt att avslå.

18. g4 b5 19. g5 h×g5
20. T×g5 b×c4

Ställning efter 20. —, b5×c4.

21. Tdg1!

Svart blir nu utsatt för ett oemotståndligt mattangrepp, där också ett och annat extra vackert drag ingår i bilden.

21. —, c×d3 22. T×g7+ Kf8
23. D×d3 Lb4

På 23. —, L×f2, anger Stenborg följande: 24. Dh3, T×c3+. 25. b×c3, Da3+. 26. Kb1, Le4+. 27. Ka1, Lg6. 28. T×g6!, f×g6 (eller 28. —, Ke7. 29. Tg7, L×g1. 30. T×f7+, Kd8. 31. Dh8+, Se8. 32. Sc6+). 29. Dh8+, Sg8. 30. S×g6+, Kf7. 31. Se5+, Ke7. 31. Tg7, Ke6. 32. Sc4+, med vinst för vit.

24. Dh7!! T×c3+ 25. b×c3 La3+
26. Kc2 Le4+ 27. D×e4 Tb8
28. Sd3

Något snabbare vann 28. Dd4.

28. —, Dd6 29. Dd4 D×d4
30. c×d4 Ke7 31. Se5 Tb2+
32. Kd3 Uppgivet.

HOLLÄNSKT.

Landsklassen, grupp 1.

M. Joffe,
Stockholm.

A. Stenborg,
Västerås.

1. d4	e6	2. Sf3	f5
3. g3	Sf6	4. Lg2	Le7
5. 0—0	d5	6. c4	c6
7. Sc3	0—0	8. a4	

Detta och de två följande dragen härrör från Lundin, det är alltså mycket starkt och något försvar finns givetvis inte . . .

8. —, De8

Samma drag spelades i partierna Lundin—Lundholm, Stockholm 1943, och Lundin—H. Steiner, Wien 1951; vit fick vinstställning. Steiner besvarade a4 med a5, men utan att kunna störa vits uppmarsch.

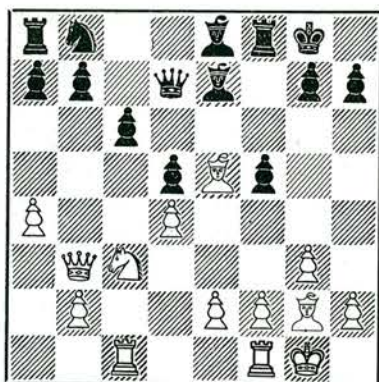
9. a5 Ld7 10. Db3 Dc8

Den uppställningen bådar inte gott, vit ökar snabbt sin fördel.

11. Se5	Le8	12. Lf4	Sfd7
13. c×d5	S×e5	4. L×e5	e×d5
15. Tfc1	Dd7		

Partiet är redan avgjort, det fanns ingen möjlighet att hindra det följande offret på d5.

Ställning efter 15. —, Dc8—d7.

16. S×d5! c×d5 17. Te7 Dd8

18. D×d5+	Lf7	19. D×b7	Ld6
20. L×d6	D×d6	21. T×f7	T×f7
22. Ld5	Uppg.		

En sensationellt snabb seger — den nye Sverigemästarens enda förlust i Borås.

SICILIANSKT.

Landslagsklassen, grupp 1.

A. Werle,
Stockholm.

M. Joffe,
Stockholm.

1. e4	c5	2. Sf3	d6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	g6	6. f4	Sc6
7. S×c6	b×c6	8. e5	Sd7
9. e×d6	e×d6	10. Le3	Sf6

Euwe anser, att 10. —, Le7 är så gott som tvunget, och det bör väl Joffe efter detta parti skriva under på.

11. Df3 d5 12. h3 Da5

Fortfarande ger endast Le7 ett spelbart parti.

13. Ld4 Lg7 14. De3+ Kf8

Ej 14. —, Le6 för 15. f5, g×f5. 16. Dg5! Sedan rockaden förlorats går det inte att återställa jämvikten.

15. Ld3	Ld7	16. 0—0	Te8
17. Df2	Dc7	18. L×a7	

Merbonde och överlägset spel gör uppgiften lätt för vit.

18. —,	Se4	19. L×e4	d×e4
20. Dc5+	Kg8	21. Sb5	Dd8
22. Sd6	Te6	23. f5	Te5
24. Dc4	Td5	25. f×g6	h×g6
26. S×f7	Da5	27. Le3	Th4
28. Tad1	Le6	29. Sg5	Ld7
30. b4	Da3	31. T×d5!D×e3+	
32. Kh1	Kh8	33. T×d7	D×g5
34. T×g7!K×g7		35. Df7+	Kh6
36. Df8+	Kh5	37. Dh8+	Uppg.

FRANSKT PARTI.

Landslagsklassen, grupp 2.

A. Fridh,
Linköping.

L. Laurine,
Göteborg.

1. e4	e6	2. d4	d5
3. Sc3	Lb4	4. e5	c5
5. a3	La5	6. b4	c×d4
7. Dg4!			

Det berömda nionde matchpartiet Smyslov—Botvinnik 1954. Botvinnik gav upp i 25:e draget, Laurine i 24:e. Vad hade Laurine egentligen tänkt sig, att vederlägga Smyslov?

7. —,	Se7	8. b×a5	d×c3
9. D×g7	Tg8	10. D×h7	Sd7
11. Sf3	Sf8	12. Dh4	

Smyslov vann på 12. Dd3, D×a5. 13. h4! Men Fridh ville väl göra ett eget parti och vinna på annat sätt.

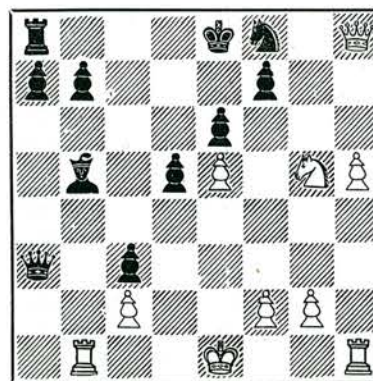
12. —,	D×a5	13. Tb1	Sd7
14. Ld3	Dc7	15. Lf4	Sf8

Springaren hoppar lite fram och tillbaka, men problemen är hur som helst ytterst svåra.

16. Lg5	Seg6	17. L×g6	T×g6
18. Dh8	Ld7	19. h4	Dc4
20. Tb4	Da6	21. h5	T×g5
22. S×g5	D×a3	23. Tb1	Lb5

23. —, 0—0—0 strandar givetvis på 24. S×f7.

Ställning efter 23. —, Ld7-b5.

24. Df6 Uppgivet.

Z:s DYRASTE FELDRAG.

Sista rondan i landslagsklassens båda grupper gick i nervositetens tecken vad de för utgången betydelsefulla partierna Stenborg—Stern och Z. Nilsson—Inge Johansson beträffar. Den sistnämnde överraskade Z. med en för några månader sedan av den belgiske teoretikern O'Kelly funnen variant av sicilianskt parti.

Z. behandlade spelöppningen ovanligt försiktigt och ett likastående slutspel uppkom. Genom ett förhastat drag kom Johansson i nackdel, men Z. utnyttjade inte sina chanser utan gjorde ett svårt förbiseende som fick katastrofala följder, ty motståndaren forcerade en fribonde som avgjorde kampen.

(G. Ståhlberg i ST.)

SICILIANSKT.

Landslagsklassen, grupp 2.

Z. Nilsson,
Stockholm.

Inge Johansson,
Malmö.

1. e4	c5	2. Sf3	Sc6
3. d4	c×d4	4. S×d4	Sf6
5. Sc3	d6	6. Lg5	e6
7. Dd2	Le7	8. 0—0—0	0—0
9. f4	h6	10. Lh4	S×e4

Detta skulle alltså vara O'Kellys överraskning; S×d4 och e6—e5 är tämligen väl utforskade. Nu följer en lång serie avbyten.

11. L×e7	S×d2	12. L×d8	S×f1
13. S×c6	b×c6	14. Le7	Se3
15. L×f8	S×d1	16. T×d1	K×f3
17. T×d6	Ke8		

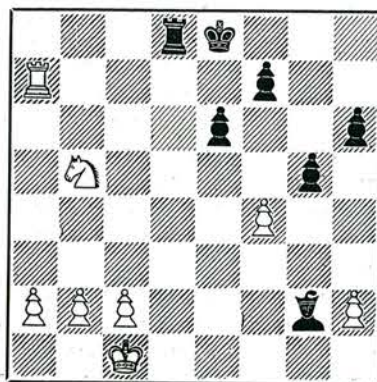
Vit har bättre chanser i detta slutspel.

18. T×c6

Nog förefaller 18. Se4 betydligt starkare.

18. —,	Lb7	19. Tc7	L×g2
20. Sb5	Td3	21. T×a7	g5

Ställning efter 21. —, g7—g5. 22.

22. c4??

Schacklitteraturens rika provkarta på svårförklarliga feldrag får här ett nytt tillskott. Vit överblickar inte brädet tillräckligt för att se att han skall börja med 2. f×g5. Efter 22. —, h×g5. 23. c4, f5. 24. c5 skulle spelet ha gestaltat sig mycket spännande, antagligen med vinst för vit, vilket skulle ha betytt gruppseger för Z. Nilsson. Så nog var de en kostsamt "dragomkastning".

22. —, g×f4 Uppgivet.

OREGELBUNDEN ÖPPNING.

Mästarklassen, grupp 1.

B. Söderberg, Stockholm. N. Jerrefalk, Stockholm.

1. e4 g6 2. d4 Lg7
3. f4 d5 4. e5 c5
5. Lb5+ Ld7 6. L×d7+ S×d7
7. Sf3 e6

Det av svart valda spelsättet har sina mörka sidor; det gick här inte att undgå den kända positionella nackdelen i uppställningen e6—g6 med f6 som svag punkt partiet igenom. Det är väl ingen stor svaghet, men likafullt bidrar den ofta till partiförluster.

8. 0—0 Se7 9. c3 0—0
10. Sa3 a6 11. Sc2 Dc7
12. Kh1 Tac8 13. De1 c×d4

14. Sc×d4 Sc5 15. Le3 Dd7
16. Td1

Vit har en harmoniskt utvecklad ställning och därtill goda utsikter i ett kungsangrepp.

16. —, Kh8

Möjligen vore 16. —, Se4 bättre. Det är emellertid svårt att bedöma de olika dragen ur försvarssynpunkt.

17. Dh4 Sf5 18. S×f5 g×f5
19. Sg5

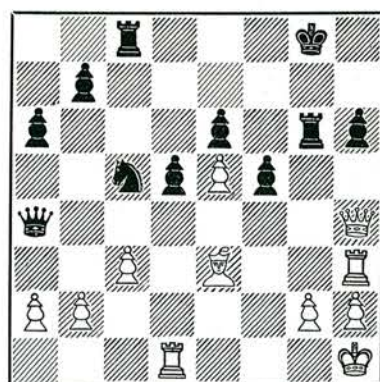
En annan idé vore 19. g4, som skulle ha gestaltat spelet mycket spännande, och de praktiska chanserna hade nog övervägande varit på vits sida. Om t. ex. 19. —, f×g4, så vinner vit lätt genom 20. Sg5, h6. 21. L×c5, T×c5. 22. Se4, T5c8. 23. Sf6! Den valda fortsättningen visar sig ge resultat bara på mycket lång sikt, vilket ju kan vara bra det också.

19. —, h6 20. Tf3 Kg8
21. Th3 f6 22. e×f6 T×f6
23. Sf3 Tg6

Det hotade Ld4.

24. Se5 L×e5 25. f×e5

Ställning efter 25. f×e5.

25. —, Da4(!)

Svart "hittade" ett dambyte när det hotade som mest och kan därigenom bjuda långt motstånd. Om nämligen 26. Dh5 så Dg4. 27. D×4, f×g4. 28. T×h6, T×h6. 29. L×h6, Se4 och

vit kan säkerligen inte göra sin bondeövervikt gällande. Det blir alltså nu för vit att s. a. s. börja om på nytt för att kämpa om hela poängen, och det förefaller som han allttjämt har tillräckliga resurser i ställningen. Det är väl schackets inre rättvisa som är med i spelet.

26. D×a4 S×a4 27. Lc1 Kg7
28. Td4 Sc5 29. Tdh4 Th8
30. Kg1! Sd7 31. Le3 Kf7
32. Tb4 b5 33. a4 Thg8
34. a×b5! T×g2+ 35. Kf1 a×b5
36. T×b5 T2g4

Det är uppenbart att svart har stora svårigheter; han förlorar nu snart kvalitet, varefter motståndet är brutet.

37. Tb7 Ke8 38. T×h6 T4g6
39. Th4 S×e5 40. Ta4 Sd7
41. Ta8+ Ke7 42. T8a7 Td8
43. Lb6 Tg8 44. L×d8+ T×d8
45. h4 Uppg.

En fin arbetsseger av den unge Söderberg! Jerrefalk å sin sida gör alltid intressanta vinst- och förlustpartier.

ENGELSKT PARTI.

Mästarklassen, grupp 2.

K. Arnstam, Växjö. S. Hamrin, Stockholm.

1. e4 Sf6 2. Sc3 g6
3. g3 Lg7 4. Lg2 0—0
5. d3 d6 6. Sf3 c5
7. h3

Eller 7. 0—0, Sc6. Faran i en symmetrisk ställning är naturligtvis att ha vit och vara tvungen att göra första feldraget...

7. —, Sc6 8. Ld2 Tb8
9. Dc1 Te8 10. 0—0 a6
11. Sh4 Ld7 12. Tb1 b5

Vit hade förut samma möjlighet på damflygeln, nämligen a3 och b2—b4. Nu får han i stället finna sig i att svart rycker åt sig initiativet.

13. b3 b4 14. Sd5 Sd4
15. Te1 S×d5 16. L×d5 Dc8

Ej 16. —, L×h3 för 17. e3.

17. e3 Sc6 18. L×c6

Enda sättet att undgå bondeförlust eller ännu värre saker.

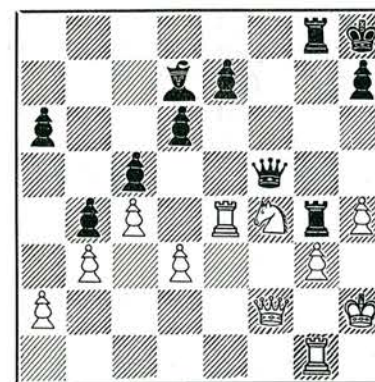
18. —, L×c6 19. Kh2 g5
20. Sg2 Df5 21. e4 D×f2
22. L×g5 Df3 23. Dc2 Dh5
24. Le3 Ld7 25. Sf4 Dh6
26. Dg2

Det är otacksamt att behöva spela på försvar i varje drag, och inte är det lätt heller mot en motståndare av Hamrins kaliber.

26. —, Le5 27. Sd5 Dh5
28. Tf1 Kh8 29. Lf4 f6
30. L×e5 D×e5 31. Df3 Tg8
32. Df4 Dh5 33. h4 Tg4
34. Df2 De5 35. Sf4 Tbg8
36. Tg1 f5! 37. Tbe1 f×e4
38. T×e4 Df5

Hotar T×f4.

Ställning efter 38. —, De5—f5.

39. Tg2 e5

Svarts konsekventa spel resulterar nu i bondevinst och därmed ett vunnit slutspel.

40. Sh3 T×e4 41. D×f5 L×f5
42. d×e4 L×e4 43. Td2 Lb1
44. Sg5

Vit kämpar energiskt, men är hela tiden draget efter.

44. —, e4 45. Sf7+ Kg7
46. S×d6 e3 47. Td1 L×a2
48. Sf5+ Kf6 49. S×e3 L×b3

50. Td6+ Ke5 51. T×a6 Kd4
52. Sf5+ K×c4 53. Th6 Tf8
54. g4 Lc2 55. Se3+ Kc3
56. S×c2 K×c2 57. Tc6 Tf3!
58. T×c5+ Tc3 59. Tf5 b3
60. g5 b2 61. Tf2+ Kb3
Uppgivet.

Alltigenom en mycket övertygande prestation av svart.

ENGELSKT PARTI.

Mästarklassen, grupp 3.

G. Hellman, Stockholm. L. Ljungqvist, Jönköping.

1. c4 Sf6 2. Sc3 e6
3. g3 d5 4. d4 c6
5. b3?

Om d×c4 verkligen är ett hot att ta hänsyn till, så gjorde vit det på sämsta sätt.

5. —, Lb4 6. Dd3

För att undgå bondeförlust.

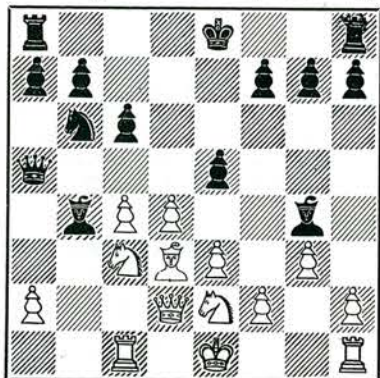
6. —, Se4 7. Ld2 S×d2
8. D×d2 Da5 9. Tc1 d×c4
10. b×c4 Sd7 11. e3 Sb6
12. Ld3 e5! 13. Sge2

Härpå blir Lg4 avgörande, men även efter t. ex. 13. f3, e×d4. 14. e×d4, Le6 står svart mycket överlägset.

13. —, Lg4

Nu hotar L×e2 åtföljt av Sa4; vit är förlorad.

Ställning efter 13. —, Lc8 — g4.

14. a3 D×a3 15. 0—0 L×e2
16. L×e2 Sa4 17. Da2 S×c3
18. D×a3 S×e2+ 19. Kg2 L×a3
Uppgivet.

Det gavs ingen pardon efter vits femte drag.

DAMBONDESPEL.

Mästarklassen, grupp 1.

N. Jerrefalk, Stockholm. K. Johannesson, Göteborg.

1. d4 d5 2. Sf3 Sf6
3. Lf4 e6 4. Sbd2 c5
5. c3 Sc6 6. e3 a6

Att föredra är 6. —, Ld6.

7. Ld3 c×d4 8. e×d4 Sh5
9. Le3 f5 10. Se5 Sf6
11. Sdf3 Le7 12. h4 0—0

Svart underskattar nog vits angreppssignal.

13. h5 S×e5 14. S×e5 Se4
15. g3 Ld7 16. Lf4 b5
17. f3 Sf6

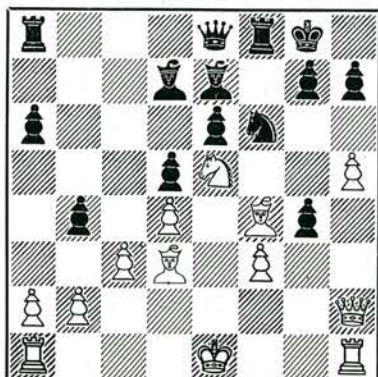
Femte draget med samma springare, det bådär inte gott.

18. De2 De8 19. Dh2 b4
20. g4!

Vits angrepp får nu genast stor kraft och formar sig till en urladdning som torde ha varit bland de häftigaste i Borås-tävlingen.

20. —, f×g4

Ställning efter 20. —, f×g4.

21. Lg6! Dd8 22. h6 b×c3
23. h×g7 h5 24. L×h5!

Den omedelbara tornvinsten intresserar inte vit.

24. —, K×g7 25. Le8! Sh5
26. Lh6+ Kg8 27. Lf7+! T×f7
28. D×h5 Lh4+ 29. T×h4 D×h4
30. D×h4 Taf8 31. Dg5+ Uppg.

SICILIANSKT.

Klass 1, grupp 3.

F. H. Strand, Kiruna. B. Westin, Göteborg.

1. e4 e5 2. Sf3 Sf6
3. Sc3 d6 4. d4 c×d4
5. S×d4 a6 6. Lg5 e6
7. f4 Dc7

"Säkerligen det bästa. Svart behöver inte befara avbytet på f6." Så skriver Botvinnik i sina kommentarer till partiet Keres—Ståhlberg i Göteborgsturneringen. Och så här skriver O'Kelly om samma sak i sin teoretiska översikt i turneringsboken: "Mera logiskt förefaller 8. L×f6, g×f6. 9. Dd2, ty den vita löparen för i partiet en tråkig tillvaro. Vit kan ev. fortsätta angreppet mot punkten e6 med f5, g3 och Lh3." Vem har nu rätt? Det är bara att välja ståndpunkt! Strand har sitt val klart.

8. L×f6 g×f6 9. f5

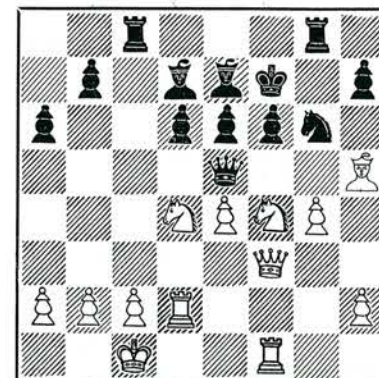
Världsmästaren är nog bra han också, men Strand i Kiruna har en mera bestämd uppfattning om sakläget. Även O'Kellys recept underkännes såsom för långsamt verkande.

9. —, Sc6 10. f×e6 f×e6
11. Le2! Se5 12. Lh5+ Sg6
13. Dg4 Kf7 14. 0—0—0 Le7
15. Thf1 Ld7 16. Sce2

Synbarligen utan stor ansträngning har vit fått en vacker angreppsställning och han släpper inte greppet ett ögonblick.

16. —, Tag8 17. Df3 Tgc8
18. Sf4 Thg8 19. g4 Dc5
20. Td2 De5

Ställning efter 20. —, Dc5—e5.

21. Sf5! Lf8 22. Sd3 Da5
23. a3 e×f5 24. e×f5 Le7
25. Sf4 Kg7 26. f×g6 h6

Lika säkert förlorar 26. —, h×g6. 27. S×g6.

27. Db3 Tgf8 28. Te1 Ld8
29. h4 Tc5 30. Se6+ L×e6
31. D×e6 Dc7 32. T×d6 Uppg.

En tankeställare åt Botvinnik!

CARO-KANN.

Klass 1, grupp 9.

P. Wikström, Stockholm. Fr. Andersson, Halmstad.

1. e4 c6 2. Lc4

Ett så vitt vi vet helt okänt drag i Caro-Kanns annaler; en hemmagjord variant följaktligen, men inte mycket lyckad som sådan. Vits åtföljande bondeoffer imponerade inte på svart, som lugnt fortsätter utvecklingen.

2. —, d5 3. Lb3 d×e4
4. f3 e5! 5. Sc3 Sf6
6. De2 Lc5! 7. L×f7+

Svart hade ingenting emot att detta kom, det befrämjar hans utveckling.

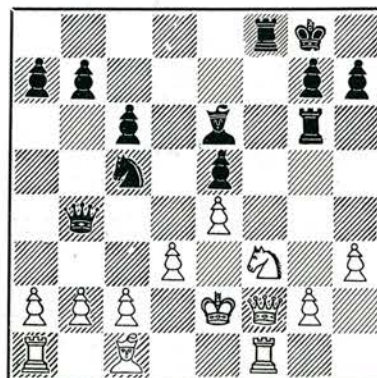
7. —, K×f7 8. Dc4+ Le6
9. D×c5 Sbd7 10. Df2 Tf8
11. S×e4 S×e4 12. f×e4+ Kg8
13. Dg3 Db6 14. d3 Tf6

15. Sf3 Taf8 16. h3 Tg6
17. Df2 Db4! 18. Ke2

Vit torde ha sett att han inte skulle stå ut med försvagningen 18. c3, Db5! På det valda draget riktar veteranen Fr. A. nya förödande slag mot vits ömtåliga kungsställning.

18. —, Sc5 19. Tf1

Ställning efter 19. Th1—f1.

19. —, S×e4! 20. d×e4 D×e4†

Både skönhets- och effektivitetsfel! Efter 20. —, Le4. 21. Ke3, Td6!, eller 21. Kd1, Td6†! är det genast slut.

21. Kd1 Dd5† 22. Dd2 T×g2
23. D×d5 L×d5 24. Le3

Eller 24. Sd2, T×d2†.

24. —, T×f3 25. Te1 T×h3
26. a4 T3h2 Uppgivet.

Äldste deltagaren i turneringen, 73-åriga Fritz Andersson, visar alltjämt friska takter!

FRANSKT PARTI.

Klass 1, grupp 9.

S. Eriksson, A. Hillman,
Stockholm. Gävle.

1. e4 e6 2. d4 d5
3. Sc3 Sf6 4. Lg5 Le7
5. L×f6

Detta spelsätt bär angreppsvirtuosens Kurt Richters signatur, och det är bara glädjande att se att det återkommer till heders någon gång.

5. —, L×f6 6. e5 Le7
7. Dg4 0—0 8. Ld3 a6

Genast 8. —, c5 anses mest logiskt, a6 är säkert onödigt. Tidsvinsten kunde dock vit utnyttja bättre än till h2—h4, ett drag som väl snarast hindrar den vanliga angreppsformeringen med damen till h3 jämte g2—g4.

9. h4(?) c5 10. d×c5 Sc6
11. f4 L×c5 12. Sf3 f5
13. Dg5 14. 0—0—0 Le7
13. Dg5 Ld7

Även 14. —, Db6 vore starkt.

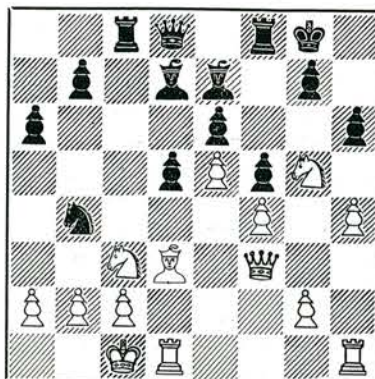
15. Dg3 Te8 16. Sg5 Sb4
17. Df3

Vit förlorar så mycken tid med sina damdrag, att Kurt Richter blir förtvivlad när han får se det här!

17. —, h6

Både nu och i nästa drag försummar svart en så trevlig fortsättning som 17. —, T×c3! 18. b×c3, S×a2†. 19. Kd2 (19. Kb2, S×c3!), Da5! Svart bör utan svårighet ta hem vinsten.

Ställning efter 17. —, h7—h6.

18. g4 S×d3† 19. D×d3 Da5

Efter 19. —, h×g5. 20. h×g5, Le8 kan vi inte upptäcka någon kompensation för vits pjäsoffer. På textdraget svarar vit med en förtvivlad kombination — som svart vägrar att vederlägga!

20. g×f5 T×f5 21. S×d5! L×g5

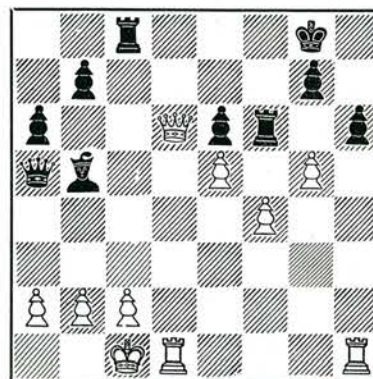
På 21. —, e×d5 hade följt 22. e6, och 21. —, D×d5 hade besvarats med 22. D×f5, D×d1. 23. T×d1, e×f5. 24. T×d7; här uppstår ett mycket intressant slutspel efter 24. —, h×g5. 25. T×e7, g×h4.

22. Sf6† T×f6 23. h×g5?

Bättre praktiska chanser gav 23 e×f6, varpå svart inte bör spela 23. —, L×f4† hur närliggande det än är. Ty efter 24. Kb1 hotar vit D×d7 och Dg6. Riktigt är 23. —, La4. 24. b3 (kanske hellre tre pjäser för damen och 24. f×g5), L×f6! 25. b×a4, Tc3 med starkt spel för svart.

23. —, Lb5 24. Dd6

Ställning efter 24. Dd3—d6.

Nu kan svart lugnt spela 24. —, Tg6, ty 25. f5 vederläggs omedelbart med Da4. Även 24. —, Tf7 är tillräckligt till vinst. 25. g6, T7c7; eller 25. D×e6, Dc7; eller 25. g×h6, Da4.

24. —, Tff8??

Ett förbluffande feldrag. Rådde det högsta tidsnöd, fast inte fler drag är gjorda? Hur som helst skulle Z. Nilsson inte ha någon yttranderätt här, efter sin plump i protokollet i 22:a draget!

25. D×e6 Kh7 26. T×h6! Uppg.

Ett med sina fel mycket innehållsrikt parti!

HOLLÄNSKT.

Klass 2, grupp 19.

Erik Bengtsson, Erik Gustavsson,
Borås. Eskilstuna.

1. d4 f5 2. Sc3

Besvaras bäst med 2. —, d5.

2. —, e6

Ger vit tillfälle att spela den berömda Stanton-gambiten. Se Tfs 1955, sid. 227.

3. e4 f×e4 4. S×e4 Sf6
5. S×f6†

Här befann vi oss på gränsoområdet till det världsberömda partiet Ed. Lasker—Thomas, London 1912. Nämligen: 5. Lg5, Le7. 6. L×f6, L×f6. 7. Sf3, b6? 8. Se5, 0—0. 9. Ld3, Lb7. 10. Dh5, De7, och vit förkunnar matt i 8 drag: 11. D×h7†!, K×h7. 12. S×f6††, Kh6. 13. Seg4†, Kg5. 14. h4†, Kf4. 15. g3†, Kf3. 16. Le2†, Kg2. 17. Th2†, Kg1. 18. Kd2 matt. Detta korta drama spelades för 44 år sedan. Sir G. Thomas fyllde nyligen 75 år. Ed. Lasker är 71 och i full verksamhet i New York.

5. —, D×f6 6. Sf3 Le7
7. Ld3 0—0 8. 0—0 d6
9. Sg5 g6 10. c3 Sc6
11. f4 Dg7 12. Sf3 Ld7
13. Le3 d5

Svart har det trångt ställt på sina tre linjer, men någon anledning att släppa fältet e5 fanns inte.

14. Dd2 Tf7 15. b4 Lf6
16. b5 Se7 17. g4 Df8
18. Se5 L×e5 19. f×e5 Kh8
20. T×f7 D×f7 21. Tf1 Dg8
22. Lg5 De8 23. Lf6† Kg8
24. Dh6 Df7 25. Dh4 Te8
26. Lg5 Dg7 27. Lh6 Dh8
28. D×e7! Uppg.

DAMGAMBIT.

Klass 2, grupp 19.

Erik Bengtsson, K. G. Theorell,
Borås. Trollhättan.

1. d4 d5 2. c4 c6
3. Sc3 Sf6 4. Sf3 e6
5. Lg5 dxc4 6. e4 Le7

För att vara konsekvent skulle svart ha garderat c4 genom b7—b5, nu har han utan kompensation överlåt centrum och det friare spelet åt vit.

7. Lxc4 Sbd7 8. 0—0 b5
9. Ld3 Lb7 10. Tac1 0—0
11. a3 a6 12. Lb1 Te8
13. Dc2 g6 14. h3 Sh5
15. Le3 Tac8 16. De2 Sb6
17. Ted1 Sc4 18. Lc1 Dc7
19. e5 Ted8 20. Se4 Sb6

Svart har inte haft något bra tillfälle att få genomföra c6—c5, och därmed är utsikterna till utjämning obefintliga. Nu drar det ihop sig till ett snabbslut på kungsflygeln.

21. Sfg5 Sd5 22. Df3 Tf8
23. Dg4 Dd8 24. Seg3 h6
25. Sxe6 fxe6 26. Dxc6+ Sg7
27. Dh7+ Kf3 28. Lg6+

Boråsaren Erik Bengtsson blev mest överlägsne segrare i andra klass, två poäng före närmaste. I båda sina här återgivna partier, starkt och energiskt genomförda, har han satt punkt i 28:e draget.

NIO NYA MÄSTARE.

Vinnarna av förstaklassgrupperna får här sina mästarprov granskade. Bengt Hörberg har både utvalt och kommenterat partierna.

OREGELBUNDET.

Klass I, grupp 1.

G. Pettersson, P. Ozolins,
Kumla. Lidingö.

1. e4 g6 2. d4 Lg7

3. Sf3 d6 4. h3 Sf6
5. Sbd2 0—0 6. Le2 Sbd7
7. 0—0 b6 8. c4 Lb7
9. Dc2 c5 10. d5 e6
11. dxe6 fxe6 12. Td1 d5

En förhastad framstöt, som lämpligen kunde förberetts med Dc7 eller e7, ty nu råkar svart ut för obehagliga fängslingar.

13. cxd5 exd5 14. exd5 Sxd5

Bättre hade varit att slå tillbaka med löparen.

15. Se4!

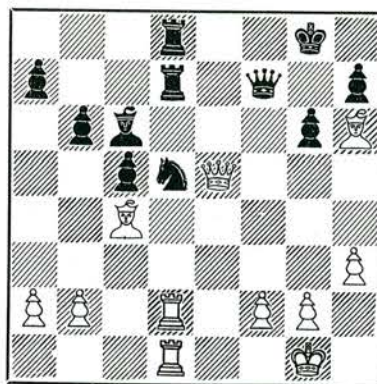
Ett starkt drag, som gör svarts situation kritisk. 15. —, Sb4 besvaras med 16. Db3+ Kh8. 17. Sd6 och på 15. —. Sf4 följer 16. Lb5. Svart försöker en annan möjlighet, men vit genomför angreppet mönstergillt.

15. —, Se5 16. Sxe5 Lxe5
17. Lc4 Dd7 18. Sc3 Lxc3
19. Dxc3 Df5 20. Lh6 Tf7
21. Db3 Td8 22. Td2 Tfd7
23. Tad1 Lc6 24. Dc3 Df7

Vit hotade att slå tre gånger på d5 och sedan sätta matt på g7.

25. De5!

Ställning efter 25. De5.

25. —, Df5

Det fanns inget försvar mot vits hot att slå med tornen och löparen på d5 och sedan schacka på b8 eller sätta matt på g7.

På 25. —, Te8 hade följt: 26. Dg5, Ted8. 27. Txd5, Lxd5 (27. —, Txd5. 28. Dxd8+!) 28. Lxd5, Txd5. 29. Dd8+ o. s. v. Nu blir svart i alla fall matt.

26. Txd5! Lxd5 27. Lxd5+ Txd5
28. Dg7+

FRANSKT PARTI.

Klass I, grupp 2.

S. Perlström, G. Sandberg,
Degerfors. Umeå.

1. e4 e6 2. d4 d5
3. Sc3 Sf6 4. Lg5 Le7
5. Lxf6

Andersenvarianten, som ofta framgångsrikt använts av den tyske mästaren K. Richter. En nackdel är dock enl. Euwe att svart till skillnad mot i många franska varianter behåller sin goda löpare.

5. —, Lxf6 6. e5 Le7
7. Dg4 0—0 8. Ld3 f5
9. Dh3 c5 10. dxc5 Lxc5

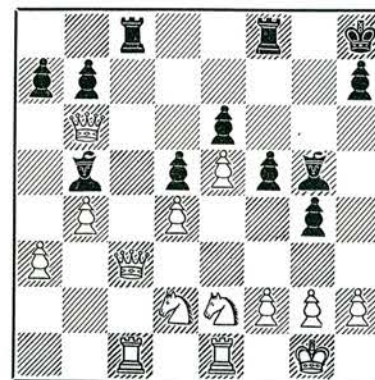
Detta drag förefaller bättre än 10. —, Sd7, som Ståhlberg drog i ett parti mot Richter i Zoppot 1935. Fortsättningen blev: 11. f4, Sxc5. 12. 0—0—0, Ld7. 13. Sge2, b5. 14. Sd4!, b4. 15. Sce2, a5. 16. g4!, med bra spel för vit. På 11. f4 kan nu följa 11. —, Db6 och bondeoffret 12. 0—0—0, Le3+ är knappast korrekt.

11. Sf3 Sc6 12. 0—0 Sb4
13. a3 Sxd3 14. cxd3 Le7
15. Tac1 g5!

En god idé. Löparen ska till g5, där den kommer att stå mycket verksamt.

16. d4 g4 17. Dg3 Kh8
18. Sd2 Lg5 19. Dd3 Db6
20. b4 Ld7 21. Tfe1 Le8
22. Se2 Lb5 23. Dc3 Tac8

Ställning efter 23. —, Tac8.

24. Db2?

Nödvändigt var 24. Dxc8. Efter 24. —, Txc8. 25. Txc8+, Kg7. 26. Sb3 står vit ej så illa, medan han efter det spelade draget får en tröstlös ställning.

24. —, Lxe2 25. Txc8 Txc8
26. Txe2 Db5 27. Sb3 Dd3
28. Kf1 b6 29. g3 Tc3
30. Sd2 Tc2 31. Db3 Tc1+
Uppgivet.

ENGELSKT PARTI.

Klass I, grupp 3.

B. Westin, A. Boman,
Göteborg. Trollhättan.

1. Sf3 Sf6 2. c4 e6
3. Sc3 d5 4. e3 Le7
5. b3 c5 6. Lb2 0—0
7. Tc1 b6 8. Le2

Partiet har länkats in i en variant av den slutna damgambiten.

8. —, Sc6 9. d4 Lb7
10. cxd5

Med detta avslag var det ingen brådska. Bättre genast 0—0, ty nu får svart snart det bättre spelet.

10. —, Sxd5 11. 0—0 Tc8
12. Dd2 cxd4 13. Sxd5 Dxd5
14. Lc4 Dh5 15. exd4 Tfd8
16. De3 Ld6 17. Se5 Sxe5
18. dxe5 Lc5 19. Df4 Tc7

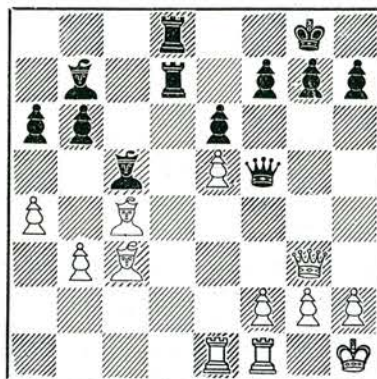
Svart har nu alla fördelar på sin sida. Han behärskar d-linjen och hans löpare står betydligt verkningsfullare än vits.

20. Tce1 Dg6 21. Dg3 Df5
22. Lc3

Förhindrar Td2, men möjliggör senare en liten kombination.

22. —, a6 23. a4 Tcd7
24. Kh1

Ställning efter 24. Kh1.

24. —, Td3!

Avgörande! På 25 Dh4 följer 25. —, g5. 26. L×d3, T×d3. 27. Dc4, Ld5 osv. Det följde ännu.

25. L×d3 T×d3 26. Td1(?) T×g3
27. Td8+ Lf8 28. h×g3 Dh3+
Uppgivet.

DAMGAMBIT.

Klass I, grupp 4.

H. Ward,
Västerås.

G. Bruce,
Ankarsrum.

1. d4 d5 2. c4 Sf6

En numera sällan spelad variant, som anses leda till fördel för vit.

3. c×d5 D×d5

Om svart slår med springaren följer bäst 4. Sf3 med hotet 5. e4. 4. e4 är ej så bra på grund av 4. —, Sf6, t. ex. 5. Sc3, e5! osv. med lika spel.

4. Sc3 Da5 5. Sf3 Se4
6. Db3 e6 7. Sd2 Sd6

8. e3 c6 9. Sf3 Se4

En misslyckad manöver, som endast befrämjar vits utveckling.

10. Ld3 S×c3 11. b×c3 Sd7
12. 0—0 Le7 13. e4 0—0
14. e5 Td8 15. Sg5

Vit, som står betydligt friare, inleder nu direkta operationer mot den svarta kungen. Även Lg5 kom ifråga.

15. —, Sf8 16. Dc2 L×g5
17. L×g5 f6

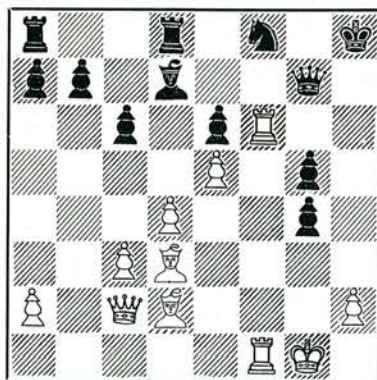
Ett motangrepp, som försvagar kungsflygeln, men ett passivt försvar hade i längden varit utsiktslöst.

18. Lh4 g5 19. Lg3 f5
20. f4 h6 21. Le1 Dc7
22. g4!

En kraftig motstöt.

22. —, f×g4 23. f×g5 h×g5
24. Tf6 Dg7 25. Ld2 Ld7
26. Taf1 Kh8

Ställning efter 26. —, Kh8.

27. Tf7

27. Dd1 hade fört snabbare till målet, ty nu får svart en smula andrum.

27. —, Dh6 28. Tf1f6 Dh4
29. Dd1 g3 30. Df3 D×h2+
31. Kf1 Df2+

Naturligtvis ej 31. —, D×d2 för 32. Dh5+ och matt i två drag.

32. D×f2 g×f2 33. L×g5 Kg8
34. T×f2 c5 35. L×d8 T×d8
36. Tf7f4 Lc6 37. Tg4+
Uppgivet.

DAMGAMBIT.

Klass I, grupp 5.

M. Johansson,
Klemensnäs.

R. Strömberg,
Gävle.

1. d4 d5 2. c4 e6
3. Sc3 c5 4. c×d5 e×d5
5. Sf3 Sc6 6. g3 c4

Med detta drag uppstår svenska försvaret. Varianten användes i kandidatturneringen i Amsterdam nyligen av ingen mindre än Bronstein i ett teoretiskt värdefullt remisparti mot Szabo.

7. Lg2 Lb4 8. 0—0 Sge7
9. Lg5

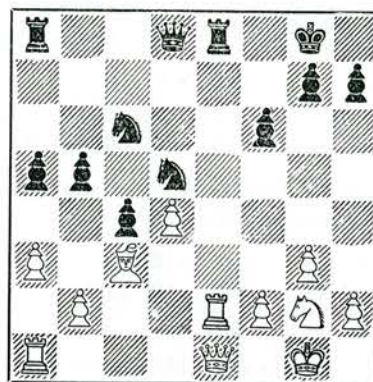
I nyssnämnda parti spelade Szabo 9. a3, men efter fortsättningen 9. —, La5. 10. e4, 0—0!. 11. e×d5, S×d5. 12. S×d5, D×d5. 13. Sg5, D×d4 uppstod en ställning med likvärdiga chanser. Textdraget är ej ägnat att bereda svart svårigheter.

9. —, f6 10. Ld2 Le6
11. Te1 0—0 12. e4 L×c3
13. L×c3 d×e4 14. T×e4 Ld5
15. Te2 b5!

Inleder ett starkt angrepp på damflygeln.

16. De1 a5 17. a3 Te8
18. Sh4 L×g2 19. S×g2 Sd5

Ställning efter 19. —, Sd5.

Utan att ha gjort något direkt fel-drag har vit fått en strategiskt förlo-

rad ställning. Med enkla men logiska drag omsätter svart fördelen till vinst.

20. Se3 Kf8 21. Sc2 Dd7
22. Df1 b4 23. a×b4 a×b4
24. T×e8+ T×e8 25. Ld2 b3
26. Se1

Eller 26. Sa3, S×d4 med avgörande hot.

26. —, Sb6 27. Lc3 S×d4
28. L×d4 D×d4 29. Dh3 D×b2
30. Td1 Dc3 31. Kf1 h6
32. Df5 De5

och vit gav upp efter ett fåtal drag.

ITALIENSKT PARTI.

Klass I, grupp 6.

S. Kleingardt,
Örebro.

V. Larsson,
Alva.

1. e4 e5 2. Sf3 Sc6
3. Lc4 Lc5 4. c3 Sf6
5. d4 e×d4 6. e5 d5!

Rätta svaret på vits framstöt, då 7. e×f6, d×c4. 8. f×g7, Tg8 leder till fördel för svart.

7. Lb5 Se4 8. S×d4

Knappast bättre än teoridraget 8. c×d4. Svart utvecklar sig nu bekvämt och tar hand om initiativet.

8. —, Ld7 9. L×c6 b×c6
10. 0—0 0—0 11. Le3 f6
12. e×f6 D×f6 13. Sd2 S×d2
14. D×d2 Ld6 15. Se2 a5
16. Sg3 Tae8 17. Tfe1 Dg6
18. Tac1 h5!

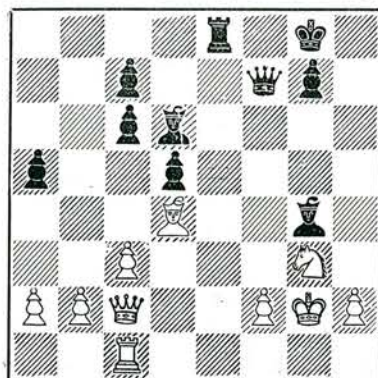
Signalen till attack.

19. Dc2 Df7 20. Sf1 h4

Vit har helt tvingats på defensiven. Något försvar mot svarts slutangrepp finns knappast.

21. Ld4 h3 22. T×e8 T×e8
23. Sg3 h×g2 24. K×g2 Lg4

Ställning efter 24. —, Lg4.

25. Kg1 c5 26. Le3 Df3

Med det mördande hotet Lh3. Vit försökte

27. Dg6
men efter

27. —, T×e3! 28. f×e3 D×e3+
29. Kg2 Dd2+

gav han slaget förlorat.

SICILIANSKT PARTI.

Klass I, grupp 7.

R. Berner, O. Eriksson,
Stockholm. Avesta.

1. e4	c5	2. Sf3	d6
3. g3	Sf6	4. d3	Sc6
5. Lg2	g6	6. 0—0	Lg7
7. c3	e6	8. h3	Ld7
9. Sbd2	b5	10. Te1	Dc7

Bättre hade 10. —, 0—0 varit, ty nu blir svarts bondeställning försvagad.

11. a4! b×a4

Alternativet 11. —, b4 leder till liknande spel.

12. Sc4 0—0 13. e5!

Skapar nya svagheter i den svarta ställningen.

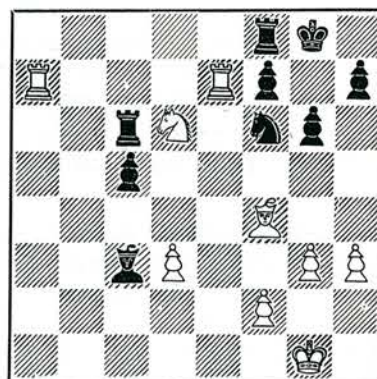
13. —, d×e5 14. Sf×e5 Sd5
15. S×d7 D×d7 16. D×a4 Tac8

17. Sa5 Sde7 18. Le3 Se5
19. D×d7 S×d7 20. Sb7 Sd5
21. L×d5 e×d5 22. T×a7 d4

Vit offerar nu tillbaka sin merbonde och övergår till direkt kungsangrepp.

23. Lf4 d×c3 24. b×c3 L×c3
25. Te7 Sf6 26. Sd6 Tc6

Ställning efter 26. —, Tc6.

27. S×f7 T×f7

Tvunget! Det hotade 28. Sh6+ åtföljt av Lg5.

28. T×f7 Se8 29. Lh6 Tf6
30. Tf—e7 Uppg.

GRÜNFELDS FÖRSVAR.

Klass I, grupp 8.

R. Ericsson, S. Asker,
Eskilstuna. Malmö.

1. d4	Sf6	2. c4	g6
3. Sc3	d5	4. e3	Lg7
5. Sf3	0—0	6. Ld3	d×c4

Vanligen spelas 6. —, c6, men svart har en annan idé.

7. L×c4	Lg4	8. h3	L×f3
9. D×f3	Sc6	10. Ld2	e5
11. d5	Se7		

Efter detta drag blir svarts spel instängt. Mera krut var det allt i 11. —, Sa5, då vit till synes ej kan utnyttja springarens utsatta läge t. ex.

12. Le2, c6. 13. b4, e4 osv. eller 12. Ld3, c6. 13. b4, e4. 14. L×e4, S×e4. 15. D×e4, c×d5 osv.
12. e4 Se8 13. g4!

Vit spelar nu upp ett starkt kungsangrepp.

13. —, Sd6 14. Ld3 c6

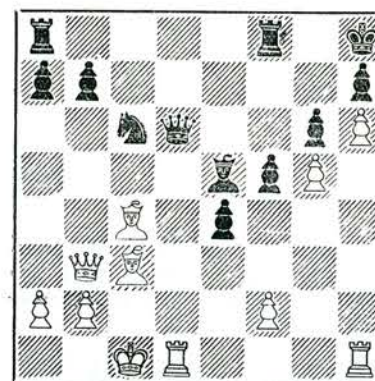
Något måste göras. Vit hotade att besätta h-linjen med sitt tunga artilleri, vilket emellertid svart i alla fall inte kan förhindra.

15. h4	c×d5	16. h5	d×e4
17. S×e4	f5	18. S×d6	D×d6
19. Lc4+	Kh8	20. h6	Lf6
21. g5	e4	22. Db3	

Inte det bästa. I sina kommentarer i D. N. till partiet anger Erik Lundin 22. De3 som starkare. Han utför följande varianter: 22. —, Le5 (Om Ld4 så 23. 0—0—0) 23. f4! e×f3. 24. 0—0—0, Sc6. 25. Lc3, Db8 (Om Dc7 så 26. Td7!) 26. Td5, Te8. 27. Lb5 osv.

22. —, Le5 23. 0—0—0 Sc6
24. Lc3

Ställning efter 24. Lc3

24. —, Sd4?

Här hade nämligen svart försvarsresursen De7 med hotet D×g5+. Ställningen är mycket komplicerad, men någon klar vinstvariant för vit synes inte finnas. Efter det spelade draget vinner han elegant.

25. T×d4	L×d4	26. Td1	Df4+
27. Kb1	Le5	28. Td5	Tae8
29. T×e5	T×e5	30. D×b7	

Uppgivet.

SPANSKT PARTI.

Klass I, grupp 9.

V. Olofsson, R. Sandberg,
Göteborg. Norrtälje.

1. e4	e5	2. Sf3	Sc6
3. Lb5	a6	4. La4	Sf6
5. 0—0	S×e4	6. d4	b5
7. Lb3	d5	8. d×e5	Le6
9. c3	Lc5	10. De2	

Med 10. Dd3 uppkommer Motzkos variant, som gäller för bästa svaret mot svarts 9:e drag. I förra numret av TfS har teoretikern Arne Ericsson i en noggrann analys visat att svart med ett bondeoffer kan få bra spel även i denna variant. Han utför: 10. Dd3, 0—0. 11. Le3, f5. 12. e×f6, D×f6 osv. Förmodligen väljer vit därför ett annat spelsätt.

10. —,	0—0	11. Sbd2	S×d2
12. L×d2	Lg4	13. Lf4	Se7
14. Tad1	c6	15. Lc2	Lf5

Det hotade L×h7+ åtföljt av Sg5+ och D×g4. Detta hade väl bäst parerats med 15. —, Sg6, ty nu får vit tydlig fördel.

16. L×f5 S×f5 17. Dc2 g6

Till denna försvagning fanns dock ingen anledning. Dc8 hade bättre motsvarat ställningens krav.

18. Tfe1 Sg7 19. b4!

Tvingar löparen till en förklaring. Avviker den till damflygeln, kan vit i lugn och ro förbereda ett kungsangrepp, då löparens frånvaro på de svaga mörka fälten skulle vara ödesdiger.

19. —,	Le7	20. Sd4	Dc8
21. Lh6	Te8	22. L×g7	K×g7
23. Td3	c5	24. b×c5	D×c5
25. Th3			

Stormatch Sovjet—Jugoslavien.

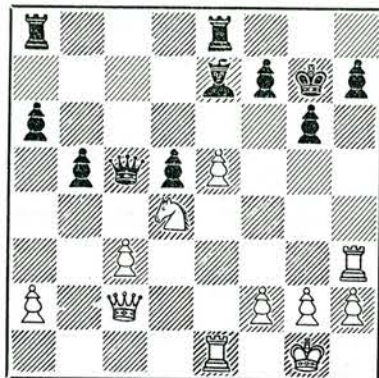
Under tiden 17—29 juni spelades i Belgrad en landskamp av stort format mellan Jugoslavien och Sovjet. Varje land representerades av 8 spelare, som mötte var och en i det andra landet. Alltså en landskamp i 8 ronder och med sammanlagt 64 poäng att "dela på". De väntade segersiffrorna för Sovjet uteblev naturligtvis inte, men resultatet 38—26 tyder ändå på att ryssarna nu

fick hårdare motstånd än i någon av sina tidigare matcher mot olika länder. Inte mindre än 40 partier slutade remi, medan 18 vanns av Sovjet och 6 av Jugoslavien. Hemmapubliken fick bevittna hur deras spelare gjorde sig skyldiga till ett flertal rätt obegripliga bortsättningar; i verkligheten ännu flera än som kan "bevittnas" av denna tidskrifts läsare i några här återgivna partier.

Matchens individuella resultat framgår av efterföljande uppställning:

	Smyslov	Keres	Taimanov	Petrosjan	Geller	Averbach	Boleslavskij	Kortjnoj	Simagin		
Gligoric	1/2		1	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	5	(8)
Matanovic	1/2	1		1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	4 1/2	(8)
Ivkov	0	1/2	1	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	3 1/2	(8)
Pirc	0	1/2		1/2		0	1/2	1/2		2	(6)
Trifunovic	0	1/2	0	0	0	1/2	1/2	0		1 1/2	(8)
Milic	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0		3	(8)
Rabar		0	0		1/2	0				1/2	(4)
Karaklajic	1/2	0	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2		4	(8)
Udovcic			0				0			0	(2)
Durasevic	1/2			1/2	0			1		2	(4)
	5 1/2	4	4	4	5 1/2	5	4 1/2	4 1/2	1	38:	26
	(8)	(7)	(7)	(8)	(8)	(8)	(8)	(8)	(2)		

Ställning efter 25. Th3.

25. —, Tac8

25. —, Lg5 strandade på 26. f4!, L×f4. 27. Df2 med pjäsvinst, då det hotar Sf5+. Nu slår vits angrepp snabbt igenom.

26. Dd2 h5 27. Df4 Db6
28. e6! f×e6

Om 28. —, f6, så avgör tornoffret 29. T×h5, vilket om det antages, leder till matt.

29. S×e6+ Kg8 30. Dh6

Uppgivet. Vit har utnyttjat sina chanser mönstergillt.

FRÅN MATCHEN SOVJET—JUGOSLAVIEN.

DAMGAMBIT.

Ivkov.	Geller.
1. d4 Sf6	2. c4 e6
3. Sc3 d5	4. c×d5 e×d5
5. Lg5 c6	6. e3 Le7
7. Dc2 Sbd7	8. Ld3 0—0
9. Sf3 Te8	10. 0—0 Sf8
11. Tab1 a5	12. a3 g6
13. b4 Se6	14. Lh4 Sg7
15. b5 Sf5	16. L×f6 L×f6
17. b×c6 b×c6	18. Sa4!

Bägge parternas uppmarsch är välbekant och av rätt så gammalt märke.

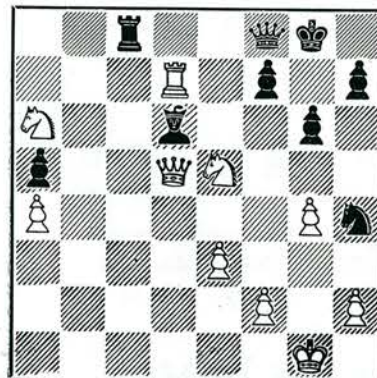
Det finns många exempel på att det inte är bra att i spelöppning flytta samma springare ett flertal gånger. Svart har med sin damspringare redan "förbrukat" fem drag. Däri söker vi orsaken till att vit nu framgångsrikt kan belägra svarts damflygel.

18. —, La6	19. Tb6 L×d3
20. D×d3 Dd6	21. Tfb1 Ld8
22. Tb7 Le7	23. Sc5 Te7
24. Sa6 Ld3	25. Tb8 Tea7
26. T×a8 T×a8	27. Tb7 Le7
28. a4 Dd8	29. Se5 Tc3
30. Td7 Df8	31. Db3 c5

Svart är grundligt överspelad och måste räkna med förlust på alla drag.

32. d×c5 L×c5 33. g4
Det enklaste sättet att vinna vore att spela 33. g3.

33. —, Sh4 34. D×d5 Ld6
Ställning efter 34. —, Lc5—d6.

SPANSKT PARTI.

Rabar. Tajmanov.

1. e4 e5	2. Sf3 Sc6
3. Lb5 a6	4. La4 b5
5. Lb3 Sa5	

Det har onekligen sitt intresse att en stormästare i våra dagar väljer ett drag, som redan för 40 år sedan ansågs leda till, att vit fick ett överlägset angrepp. Vad kan då svart ha att hoppas på — att vit möjligen vid brädet inte skall finna de starkaste dragen?

6. L×f7+!

Anses som vederläggning av 5. —, Sa5, bl. a. av Collijns lärobok.

6. —, K×f7	7. S×e5+ Ke7
8. d4 Sf6	9. Df3

Möjligen också tillräckligt för att vit skall behålla starkt angrepp. Den svenske analytikern Svenonius har utfört 9. Lg5, De8. 10. f4, Kd8. 11. 0—0 med överlägset angrepp.

9. —, Lb7 10. b4

Vit måste hela tiden spela så energiskt som möjligt.

10. —, Sc4	11. De2 S×e5
12. d×e5 S×e4	13. f3 Ke8
14. 0—0	

Sämre vore 14. f×e4 för Dh4. Fortfarande har vit press på sin motståndare, men riktigt i Svenonius' stil är det inte.

14. —, Sg5	15. f4 Se4
16. Sd2 S×d2	17. L×d2 Dh4
18. Tae1 Kd3	19. f5 L×b4
20. Tf4 Lc5+	21. Kh1 De7

22. Dh5 Ld5 23. e6! c6 11. d4 Dc7 12. Sbd2 Ld7
 24. Tg4 Kc7 25. Lg5 De3 13. Sf1 Tfe8 14. Se3 g6
 26. Lf4+ Kb6 27. Dh4 g6 15. b4
 28. Dg3 d×e6 29. c4!

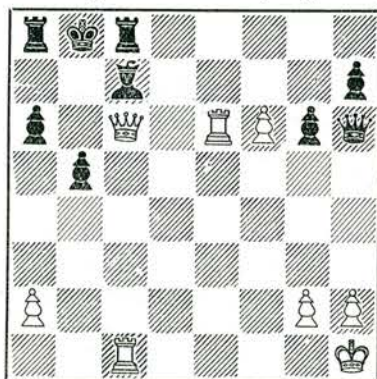
Vit spelar fyndigt i den synnerligen svärbemästrade ställningen.

29. —, L×c4 30. Le3 L×e3
 31. T×c4

Taktiskt riktigt. Svart finner heller inte det rätta svaret, och det är att besluta sig för 31. —, e×f5. 32. T×e3, b×c4. 33. T×e8, T×e8; med två torn och bönder för damen bör svart vinna.

31. —, Kb7? 32. Te4 Lb6
 33. T×e6 Lc7 34. Df3 Dd7
 35. Td1 Dg7 36. D×e6+ Kb8
 37. Tc1 Tc8 38. f6 Dh6

Ställning efter 38. —, Dg7—h6.

Det var svår tidsöd; 39. g3 vin-
 ner. En märklig pendang till det fö-
 regående partiet.

SPANSKT PARTI.

Keres. Matanovic.
 1. e4 e5 2. Sf3 Sc6
 3. Lb5 a6 4. La4 Sf6
 5. 0—0 Le7 6. Te1 b5
 7. Lb3 0—0 8. c3 d6
 9. h3 Sa5 10. Lc2 c5
 39. Sf5+ Kh8 40. Sd6 c1+D
 41. Kh2 Dc7 42. D×f6+
 43. Te7 Kgs och vit gav upp!
 42. —, D×e7

Med denna något tvivelaktiga drag
 överrumplade ryssen Tal sin motstån-
 dare Ivkov vid studenttävlingarna i
 Uppsala.

15. —, c×b4 16. c×b4 Sc4
 17. S×c4 b×c4

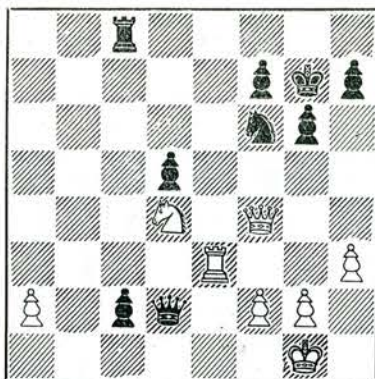
Och nu spelade Tal 18. Te3, varpå
 svart — i st. f. 18. —, Lf8? — genom
 18. —, e×d4 åtföljt av d6—d5 får
 bra eller bättre spel. Keres har na-
 turligtvis förberett en annan fortsätt-
 ning.

18. Tb1 Tab8 19. Ld2 c3
 20. Lh6 a5 21. b×a5 D×a5
 22. Lb3 La4! 23. Dc2 L×b3
 24. T×b3 T×b3 25. D×b3 e×d4
 26. S×d4 Lf8 27. L×f8 K×f8
 28. Sb5 S×e4

Att klara upp detta blir inte lätt
 för Keres.

29. Te3 Tc8 30. Sd4 d5
 31. Sc2 Dc5 32. Da4 Kg8
 33. Dd7 Sf6 34. Da4 Kg7
 35. Df4 Db6 36. Te1 Db2
 37. Sd4 Dd2 38. Te3 c2

Ställning efter 38. —, c3—c2.

KUNGSINDISKT.

Petrosjan.

Gligoric.

1. d4 Sf6 2. c4 g6
 3. g3 Lg7 4. Lg2 0—0
 5. Sc3 d6 6. Sf3 c5
 7. 0—0 Sc6 8. d5 Sa5
 9. Sd2 e6 10. Dc2 e×d5
 11. c×d5 Tb8 12. b3 b5
 13. Lb2 Te8 14. Te1 Lf5

Ifråga kommer också 14. —, b4. 15.
 Sce4, Lf5.

15. e4 Ld7 16. a4 b4
 17. Sb5

Ett intressant och lönande bonde-
 offer.

17. —, L×b5 18. a×b5 T×b5
 19. Lf1 Tb8 20. Ta4 Sb7
 21. Db1

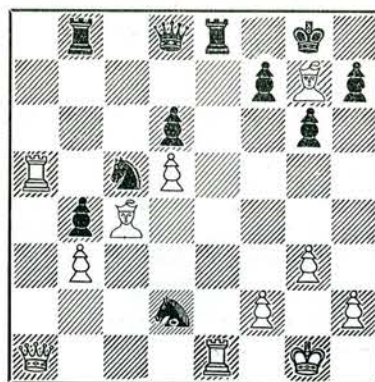
På 21. T×a7 hade följt S×d5. Vits
 plan är att utnyttja sitt löparpar och
 sina vackra diagonaler, och hans ut-
 sikter är mycket goda.

21. —, a5 22. Da1 c4

Ett sådant drag endast visar hur
 allvarligt svarts läge är.

23. L×c4 Sc5 24. T×a5 Sf×e4
 25. L×g7 S×d2

Ställning efter 25. —, Se4×d2.

Nu kan vit vinna pjäs och partiet
 genom 26. T×e8+, D×e8. 27. Lh6,
 Sf3+. 28. Kg2, Se5. 29. f4.

26. Lh6, T×e1+. Uppgivet. Det är
 många "uppochnervända" resultat.
 det kan inte förnekas.

NIMZOINDISKT.

Kortjnoj

Durasevic

1. d4 Sf6 2. c4 e6
 3. Sc3 Lb4 4. Lg5 c5
 5. d5 h6 6. Lh4 b5!
 7. e4 d6 8. Dc2 0—0
 9. d×e6

Detta borde vit ha underlåtit, vilket
 framgår av svarts nästa drag.

9. —, Sc6!

Snabb utveckling är mera värt för
 svart än en bonde, och därför kom-
 mer det heller inte i betraktande för
 vit att spela e×f7+.

10. Sf3 L×e6 11. c×b5 Sd4
 12. S×d4 c×d4 13. a3 La5
 14. b4 g5!

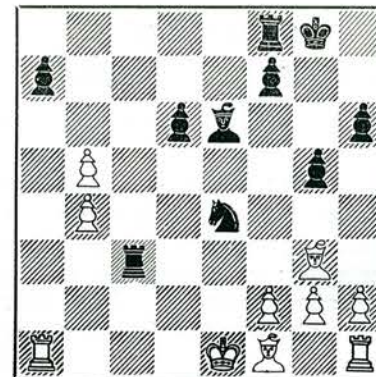
Den jugoslaviske mästaren träffar
 prick gång på gång.

15. Lg3 Tc8 16. b×a5 T×c3
 17. Dd2 S×e4 18. D×d4 D×a5
 19. Db4

Dambytet var vits enda hopp om
 räddning, men svarts ställning är så
 överlägsen att vinsten ändå snabbt
 framtvingas.

19. —, D×b4 20. a×b4

Ställning efter 20. a3×b4.

20. —, Te8!

Ett fruktansvärt starkt drag. På 21. Le2 avgör Le4!

21. f3 Te3+ 22. Kd1 Lb3+
23. Kc1 Te8+ 24. Kb2 Te2+
25. Ka3 Td2!

Slutligen ett stilla, problemmässigt drag som leder till direkt matt.

FILIP SEGRADE I PRAG.

Starkt spel av Ståhlberg.

Den stora turneringen i Tjeckoslovakien — till minnet av Wilhelm Steintz födelse för 120 år sedan — blev en knapp men säker seger för den tjeckiske stormästaren Filip. Han kunde säkra första pris genom remi i sista rondan mot landsmannen Rejfir. Närmast följde det ryska stormästarparet Ragozin och Flohr, tjecken Pachman och svensken Ståhlberg; den sistnämnde gjorde en mycket god insats, och man kan nog ställa in sig på att hans form är tillförlitlig inför de stundande tävlingarna i Moskva. Ståhlberg förlorade endast två partier, mot Pilnik och tjecken Alster; mot Pilnik hela onödigt. Slutställningen blev:

Filip 13, Ragozin 12½, Flohr och Pachman 12, Ståhlberg 11½, Jazek, Pilnik, Rejfir, Sefc och Szilagyi vardera 10½, Alster och Balanel 9, Fichtl, Uhlmann och Zita vardera 8½, Dworzinski, Ujtelky och Pit-hart 7, Wade 6½ och Beni 5½.

Här ett vinstparti av Ståhlberg mot en framstående ungrare.

DAMGAMBIT.

Szilagyi.

Ståhlberg.

1. d4 d5 2. c4 e6
3. Sc3 c5

Även Ståhlberg återupplivar det gamla goda Tarraschförsvaret, särskilt sedan Bronstein i Amsterdam-turneringen visat vägen vid en som riskfull ansedd passage i dragföljden 4. c×d5, e×d5 5. Sf3, Sc6. 6. g3, c4.

4. e3

Vit valde en lugnare variant.

4. —, Sf6 5. Sf3 Sc6
6. a3 a6 7. Ld3 d×c4
8. L×c4 b5 9. La2

En mindre god avvikelse från det vanliga 9. Ld3.

9. —, Lb7 10. d×c5

Ett bortkastat tempo, enär svart efter 10. 0—0 säkert spelar 10. —, Ld6. Men vit kanske ville undvika avslaget 10. —, c×d4, som dock medför risker för svart.

10. —, L×c5 11. b4 Ld6
12. Lb2 Se5

Svart har nu initiativet och släpper det inte.

13. De2 0—0 14. Td1 De7
15. Sb1

Spelet går inte längre att utveckla normalt för vit; han tillgriper en omplacering som ett extra skydd åt punkten f3.

15. —, Sfg4

Svart övergår till kombinations-spel.

16. Sbd2 Tfd8 17. Lb1 Tac8

18. h3 S×f3+ 19. S×f3

19. —, L×b4+

Ett väl planerat pjäsoffer i ett ögonblick då något måste göras för att inte vit skall slippa undan.

20. Kf1 (!)

Det bästa försvaret; sämre vore 20. a×b4 för L×f3!

20. —, L×a3

Med 20. —, S×e3 hade svart tre bönder för pjäsen, men han föredrar partifortsättningen för att utnyttja vits svaga kungsställning.

21. T×d8, T×d8 22. h×g4 g6
23. Kg1

Förlorar genast. Men räddande drag är inte lätt att finna.

23. —, L×b2 24. D×b2 Td1
25. Kh2 L×f3 Uppgivet.

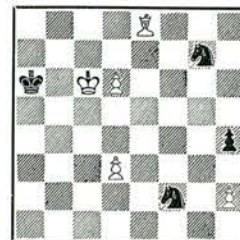
Studier

Bidrag och lösningar sändes till A. HILDEBRAND, Postfack 176, Uppsala 1.

672. P. Vatarescu.

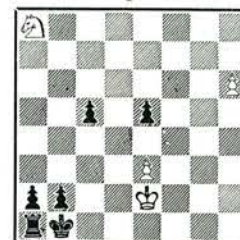
Rumänien.
Original.

5+4=9. Vinst.

673. Dr. G. Grzeban.

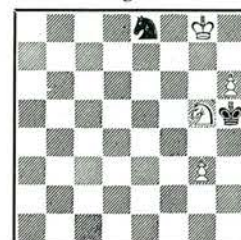
Polen.
Original.

4+6=10. Vinst.

674. K. Runquist.

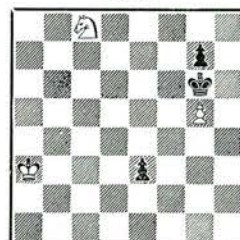
Åstorp.
Original.

4+2=6. Vinst.

675. P. N. Iljin.

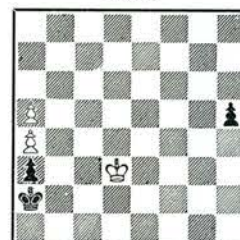
Specialpris,
Schachmaty v SSSR,
1947.

3+3=6. Remi.

676. A. Werle.

2:a Hed.-omn. Luigo
Centurini memorial,
1951.

3+3=6. Vinst.

677. P. Keres.

Postimees, 1942.

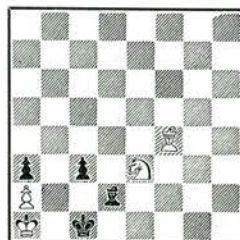

5+3=8. Vinst.

TRE STUDIER AV KJELL RUNQUIST

678.

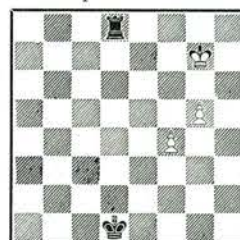
Schackvärlden, 1945.

4+4=8. Remi.

679.

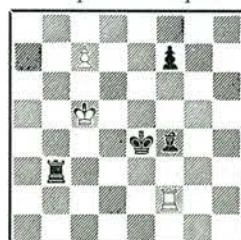
Springaren 1949.
2:a pris tematur.

3+2=5. Vinst.

680.

TFS 1946.
5:e pris ex aequo.

3+4=7. Remi.

TILL VÅRA ORIGINALSTUDIER.

Originalstudierna 672—674 torde inte bereda lösarna några större svårigheter. De första två är medelgoda alster av två utländska författare, vilka vi hälsar välkomna i vår studiespalt. K. Runquists näpna 674 har tyvärr knappast något större originalitetsvärde. Emellertid är det den enda originalstudien av förf. som vi f. n. kan ståta med (dvs. i avvaktan på nya bidrag!). Vi hoppas dock, att originalbidragen, som ingår i TFS problemlösningstävling, skall vara lagom lätta och njutbara.

Lösningarna torde adresseras till studiered. och insändas senast en månad efter häftets utgivning.

KOMPONISTPORTRÄTT (2).

Kjell Runquist

Fil. dr. Kjell Runquist.

Kjell Runquist, som intar en topplats bland vårt lands studiekomponister, föddes den 13 augusti 1898 i Hälsingborg. Som framgår av nämnda datum, kan vi alltså i detta augustihäfte lyckönska K. Runquist till hans 58:e födelsedag! Födelsedagsbarnet, som vi redan delvis presenterat i TFS' senaste nummer, är lärare med matematik som

BREVLÄDA

Följande lösare har krediterats lösningspoäng i problemlösningstävlingen. TA, Tyringe — 5 (655), IL, Västerås — 10 (655,660), EK, Gräsmyr — 5 (655), AKA, Umeå — 10 (655 och delvis 658 och 660), HS, Åsen Bya — 8 (655 och delvis 645), AN, Väse — 10 (655, 660), EW, Sundsvall — 12 (655 och delvis 659 och 660) och BH, Sidensjö — 10. EK, Gräsmyr. — Den insända originalstudien tyvärr för enkel. Det hela rör sig om en teoretiskt välkänd ställning med "omkastade färger". Vi motser dock med intresse nya försök!

OBS! Att damen på a8 i studien av J. Gunst nr. 670, TFS 3/1956 måste ha varit svart och inte vit torde väl lösarna ha insett. Detta framgår även av lösningen i samma häfte.

huvudämne och rektor vid Åstorps samrealskola. Den 2 juni i år promoverades Kjell Runquist till filosofie hedersdoktor vid Lunds universitet för sina mångåriga och framstående undersökningar av Danmarks medeltidshistoria.

"Schackhistoria" började KR emellertid skriva i o. m. sin debut som studiekomponist 1918, då han debuterade med en studie i Skånetidningen Dagen (numera nedlagd). Denna avisa torde ha varit de svenska studiekomponisternas vagga, ty även studievetaren E. Holm liksom koryfeerna Ling och Krenzisky fick några av sina första alster publicerade just i denna tidnings schackspalt. Allt som allt har KR under årens lopp publicerat c:a 35 studier. Kvantiteten är som synes inte stor, men den uppvägs i stället många gånger av kvaliteten. Det vore ingen överdrift att påstå, att författaren är vår "originellaste" studieförfattare, med hänsyn till de publicerade studiernas originalitet och svårighetsgrad.

Många av hans alster har med framgång deltagit i in- och utländska internationella turneringar, vilket bäst bevisas av en lång rad utmärkelser. Som författarens största succé kan vi nämna hans 4:e pris i den ryska schacktidningens "64" int. studieturning 1925—26. Denna studie (återgiven i TFS nr 3/1956) fick bl. a. mycket beröm av Tarasch, som t. o. m. ansåg den för lågt placerad på prislistan. En prislista med så promi-

nenta namn på området som exempelvis Duras, som i denna tävling erövrade 2:a priset. Även i svenska studieturneringar som t. ex. i TFS' int. årsturneringar, i Springaren osv. kan författaren ståta med ett stort antal utmärkelser. I allt rör det sig om ett tiotal priser och hedersomnämningar, till vilket kommer ett ganska speciellt rekord — nämligen inte mindre än 3 förstapris i TFS' årsturneringar.

Med problemkomposition har författaren sysslat mycket sporadiskt och publicerat endast 1 ortodoxt och 2 inortodoxa problem. Icke desto mindre har en av de publicerade maximumeruppgifterna inbringat ett 2:a omn. i TFS 1951 (nr. 9845) och dessutom ett 1:a pris i TFS' julpristävling för problemister, vilken bl. a. innehöll en konstruktionsuppgift. Som Kjell Runquist dock själv säger: "Svårigheten med problem är, att om man får någon i eget tycke god idé, så visar den sig för länge sedan vara utnyttjad. Detsamma gäller även enkla studieidéer. Allt enkelt på studieområdet tycks vara behandlat". (Kanske dock inte alltid, titta exempelvis på 676 i detta häfte! Men visst är sådana "fynd" ytterst sällsynta nuförtiden).

Även det aktiva tävlingsspelet har fångat KR:s intresse. Sina första lärospän gjorde Kjell Runquist vid Malmö Allmänna SK omkring 1915, varvid det första partiet resulterade i ett nederlag mot göteborgaren Erik Olson. Vid kongressen i Göteborg vann KR klass 2 och blev förstaklasspelare. Det blev tävlingsuppehåll mellan 1924 och 1939. Därefter återupptog KR tävlingsspelet i Uddevalla och tävlade upprepade gånger i Bohusmästarskapet, med prisplaceringar 1939 (2:a pris), 1940 och 1942. Efter ankomsten till Åstorp 1946 har det inte blivit något tävlingsspel.

Till sina favoritstudieförfattare räknar Runquist: Rinck, Troitskij och Liburkin. Bland andra hobbies har KR jämte studiekomponerande räknat idrott i unga år, mässigt, medeltidsmetrologi de senaste 15 åren, och sist men inte minst — resor. I Tidskrift för Schack publicerade KR sin första studie 1930, men sedan dröjde det till 1946 innan nästa studie av honom fick se dagens ljus i TFS. Allt som allt har K. Runquist publicerat c:a 20 alster, dvs. över hälften av sin studieproduktion, i vår tidskrift. Det kan också nämnas, att Kjell Runquist har redigerat och fortfarande redigerar artiklarna om schack och schackspelare i Svensk uppslagsboks olika upplagor.

Det räcker kanske om vi som avslutning påpekar, att Kjell Runquist jämte Allan Werle, Axel Åkerblom, Sigurd Clausén och framlidne E. Holm, har en stor andel i att ha höjt den svenska studiekonsten till internationell nivå.

Vi återger nu lösningarna till författarens studier nr. 678—680 bland häftets reproduktioner. Urvalet har gjorts av komponisten själv, varvid några mera storslagna, men i TFS tidigare publicerade alster förbigåtts, för att ge läsarna några smakprov på mindre kända saker.

678. 1. Sd5! L×f4. 2. S×f4, Kd2! 3. Sd5!! c2. 4. Sc3, c1d7. 5. Sb1† eller 4. —, c1L. 5. Sb1†, Kc2. 6. S×a3†, L×a3 patt. Tre eleganta pattställningar: den ena efter K×c3, den andra med fångslad S på b1 och slutligen den tredje efter L×S. De intressanta vederläggningarna av förförelserna 1. Le5?, 1. Ld6?, 1. Lg5? och 1. Sg2?, måste vi dock på grund av platsbrist överlåta åt lösarna.

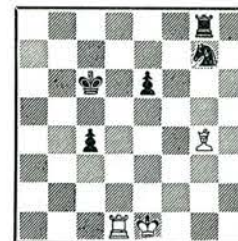
679. Denna studie ingick i en s. k. tematurning för studier med betingelsen: vit minnorpromotion med högst fem pjäser. 1. f5, Ke2. 2. f6, Kf3. 3. f7, Kg4. 4. Kf6! Kh5. 5. g6, Kh6. 6. g7, Kh7. 7. h8D! (7. f8T? Td6† jämte K×g7 ⇒) T×f8. 8. g×f8T! och vinner.

680. 1. Kc4, Tb1. 2. Te2†! Kf3. 3. Te3†, K×e3. 4. c8D, Tc1†. 5. Kd5! T×c8 patt. Eller: 3. —, L×e3. 4. c8D, Tc1†. 5. Kd3! T×c8 patt. Två trevliga "parallella" patt-varianter!

EN STUDIE MED KOMMENTARER

681. Kjell Runquist,

1:a pris, TFS 1949.

3+5=8.

Remi.

Vit måste utan dröjsmål utnyttja c4-bondens svaghet, ty i annat fall stabiliserar svart sin ställning. Därför:

1. Lg4—e2

Sg7—f5!

På 1. —, Kc5 följer 2. Tc1, medan 1. —, Kb5 besvaras med 2. Tb1† etc. Man bör observera, att 1. Tc1? inte ledde till målet på grund av 1. —, Kd5. 2. Lf3†, Kd4. 3. Td1†, Ke3 osv.

2. Le2×c4

Nu kommer svarts motanfall, som kan utföras på två olika sätt och ger två huvudvarianter.

Huvudvariant A.

2. — — Tg8—g1†
3. Ke1—e2 Tg1×d1
Vit kan nu inte slå tillbaka tornet på grund av S-gaffeln på e3. Men...

4. Lc4×e6!
Svart ligger ett helt torn över, men hans bägge pjäser är angripna. Till sitt förfogande har svart endast en parad:

4. — — Sf5—e3!
Garderar tornet, men så kommer vits problemdrag som säkrar remi.

5. Le6—f5!!
Det kan vara av intresse att pröva andra vita drag i denna ställning, att 5. Lb3? ej kan bemötas med Tb1? på grund av 6. La4† torde vara klart. Däremot räcker 5. —, Ta1!

Huvudvariant B.

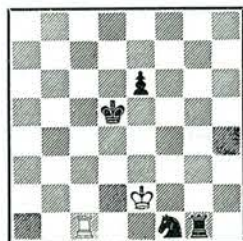
2. — — Sf5—e3!
Angriper bägge pjäser. Nu går ej draget 3. L×e6? för Tg1†. Om vit med 4. Ke2 söker länka in i första huvudvarianten, slår svart tornet d1 med springaren och vinner, och på 4. Kf2 följer ju riskfritt 4. —, T×d1. Vit har således intet annat till sitt förfogande än:

3. Td1—c1!
Vit bygger upp ett batteri mot svarts kung. Det skenbart mördande:

3. — — Tg8—g1†
kan nu åtminstone temporärt pareras med 4. Lc4—f1† Kc6—d5 (bäst)

5. Ke1—e2!
Härefter strandar 5. —, T×f1 på 6. Tc3!

5. — — Se3×f1
Efter detta har följande position uppkommit.

Man ser att vit inte utan vidare kan slå svarts springare. Däremot är draget Kf2 möjligt, men måste föregås av:

6. Tc1—d1† Kd5—e5 (e4)
7. Ke2—f2 Tg1—h1
8. Td1—e1† — —

Nödvändigt. Svarts kung måste nu gå in på f-linjen, om han vill undvika schackarna, ty om han går till e7, kan vit slå T×S och efter tornbyte behålla oppositionen. Att helt lämna bonden för sig själv är inte heller bra.

8. — — Ke5—f5 (bäst)
9. Kg1—g2 — —
Nu är det svart som är i klämman,
9. — — Th1—h2†!
10. Kg2—g1! Sf1—d2!
Det verkar som om vit vore förlorad,
men...

11. Te1×e6!! Sd2—f3†
12. Kg1—f1 — —
Svart kan nu inte slå tornet på grund av patt. Ett sista försök är:

12. — — Th2—h1†
13. Kf1—g2 Th1—g1†
14. Kg2—h3 Sf3—g5†
15. Kh3—h2 och det blir remi även på detta sätt.

Denna storslagna studie med sina två lika förnåmna huvudvarianter är en fullträff. Spelet är mycket rent och utan dualer. En verklig pärla i den svenska studiekonstens skattkammare!

LÖSNINGAR TILL REPRODUKTIONERNA.

675. P. N. Iljin: 1. Se7†, Kh7! (På 1. —, Kh5 följer 2. Sf5, e2. 3. Sg3† och efter 1. —, Kf7 spelar vit 2. Sc6! e2. 3. Se5† och vit lyckas återigen hejda bonden). 2. g6†, Kh8 (Tvunget. Nu har schackarna upphört och bonden står inte att hejda). 3. Kb4! e2. 4. Sc5, e1D. 5. Kd6 med remi, ty det visar sig, att svarts mäktiga dam inte kan hindra vits kung att gardera sin springare.

Intressanta bivarianter uppstår även efter 1. —, K×g5. 2. Sc6! Kf4. 3. Sb4! osv., med remi såväl efter 3. —, Ke4 som efter Kf3 eller g5.

En sällsynt elegant "positionell remi" av denne ganska okände ryske studieförfattare.

676. A. Werle: 1. Kc2, h4. 2. a6, h3. 3. a7, h2. 4. a8L!! Ka1. 5. Kb3, a2. 6. Lh1! Kb1. 7. Le4†, Ka1. 8. Ka3, h1D. 9. L×h1, Kb1. 10. Le4†, Ka1. 11. Ld5! och vinner.

Draget 4. a8D? h1D! räcker endast till remi, ty vit kan ej "gå nedför trappan" då schack på d5 är omöjlig.

Vem hade från början kunnat ana, att denna till synes "enkla" ställning dölde sådana finesser!

677. P. Keres: 1. Sb3! (Som syns strandar 1. Sf3? på L×f3. 2. Se5†, Kc3! 3. S×f3, Kb3 och spelet är remi.) 1. —, K×c4. 2. Sd2†, Kc3! 3. S×e4†, Kb3 (Skillnaden mellan denna ställning och ställningen i förförelsevarianten ligger i den vita kungens placering, vilket tillåter vit att genomföra en elegant mattkombination.) 4. Lc1! K×a4. 5. Kc7, Sa6†. 6. Kb6, Sb4. 7. Sc5 matt.

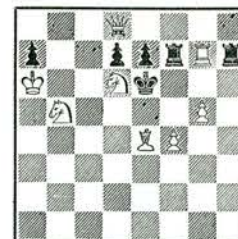
Problem

Bidrag och lösningar till BROR LARSSON, Kungstensgatan 63, 4 tr., Stockholm Va.

10585. Jan Besczynski,

Gdansk.

Matt i 2 drag.

10586. Gustaf Adolf Ekestubbe,

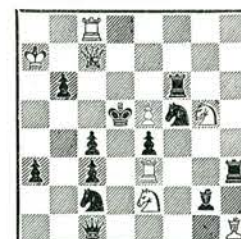
Skurup.

Matt i 2 drag.

10587. Cornelis Groenveld,

Aalten.

Matt i 2 drag.

10588. Folke Lundqvist,

Vetlanda.

Matt i 2 drag.

10589. E. Wennick,

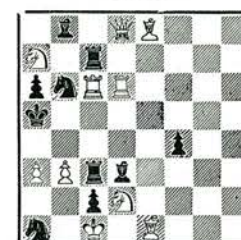
Sundsvall.

Matt i 2 drag.

10590. Anders E. Wester,

Gävle.

Matt i 2 drag.

10591. Tore Andersson,

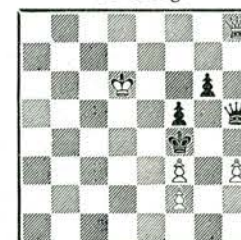
Tyringe.

Matt i 3 drag.

10592. Lars Borgström,

Göteborg.

Matt i 3 drag.

10593. Åke Ericson,

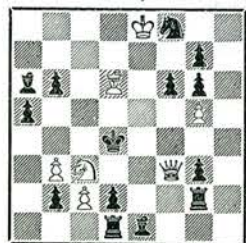
Nora.

Matt i 3 drag.

10594. Arthur Hemmingsson,

Gåxsjö.

Matt i 3 drag.

10595. Ivar Larsson,

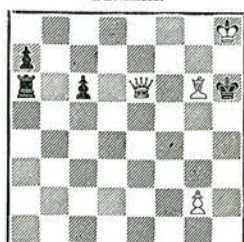
Västerås.

Matt i 3 drag.

10596. Werner Speckmann,

Hamm.

Matt i 3 drag.

10597. Paul Vatarescu,

Oltenita.

Matt i 3 drag.

10598. Erkki A. Wirtanen,

Helsingfors.

Matt i 3 drag.

10599. G. Schultz,

Stockholm.

Matt i 4 drag.

Lösningstid sex veckor.

Denna gång har vi nöjet att hälsa ett par svenska debutanter, *Lars Borgström*, *Göteborg*, och *G. Schultz*, *Hägersten*, välkomna i problemistkretsen. Vi hoppas på god fortsättning.

10585 har ett par små förförelser — I 586 är det speciellt, vad som händer på d4, som är av intresse — Både d4 och e3 bör beaktas av lösarna i 587 — 588 visar inget särskilt tema, men ibland är det rätt svårt att finna mattdraget — En lyckad sak med fyra temavarianter är 589. Ge akt på, vad som kan hända på c5 — Westers 590 är ett fritt problem med bl. a. fängslingsvarianter av svarta pjäser — 591 visar flera överraskande mot — Debutproblemet 592 har faktiskt en svag inledning, men är i allä fall en liten näpen sak — I 593, som är ett idéproblem, har författaren lyckats kombinera två välkända teman. Vi tackar hjärtligast för dedikationen. — I 594 behärskar Sc3 punkterna b5 och e2, men tyvärr gör även svart det. Lägga märke till den listiga placeringen av vit K — Matternas mångfald med skick-

ligt samspel mellan de vita huvudpjäserna finner vi i 595 — Speckmanns 596 har ett förspel 1. —, Kg5. 2. Df5. 3. Dh5. — Fortsattförsvarsskarna bör finna intresse i 597 — 598 är lätt men innehållsrik — Och 599 till slut bygger delvis på ett tidigare, välkänt problem, som här fått ett extra tematiskt tillskott.

NI LÖSER VÄL PROBLEM?

Tidskriftens lösningstävlingar omfattar alla publicerade originalproblem. Man kan lösa så många eller få man vill (eller förmår). För varje rätt löst tvådragare ges 2 poäng. Endast inledningsdraget behöver anges. Rätt löst tredragare ger 3 poäng. Här anges vits första drag, svarts olika försvarsdrag och vits andra drag på dessa. En fyrdragare fordrar de tre första dragen osv. För påvisande av bilösningar, dualer i viktiga varianter eller föregångare ges extra-poäng. (En bilösning ger vanligtvis en poäng mindre än den avsedda lösningen. Men

LÖSNINGAR TILL PROBLEMEN

10535—10546, HÄFTE II, 1956.

10535 (*Koetsheid*). 1. Tg4, (2. Sd5), Kc4 (Dc4, Te4, Lc4, c4). 2. De4 (Da3, Txb3, Sb5, Le7). Så ska en slipsten dras. Vackra varianter (AKA). 10536 (*Myllyniemi*). Förspel 1. —, Sf6 (Sexf4). 2. Txf6 (Te5). Försök 1. Tbe6? (Tee6?), Sexf4 (Sf6). 2.? Lösning 1. Sde6 (2. Dd5), Sf6 (Sexf4). 2. Sg7 (Sd4). Svart får visserligen ett flyktfält, men samtidigt skyddas vit D, "spelets bästa docka". (GAE). 10537 (*Petite*). 1. Sb4. Fleck med hoten 2. Sc2 (Sc6, Sb3, Se6, Td5) vilka differentieras efter svaren Lxd2 (Sxg5, Sxf4, Lxf4, bxc5. Knapergant (EK). 10538 (*Svennerstedt*). 1. Da5 Bilösn. 1. Dxb8. 10539 (*Andersson*). 1. Da3 (2. De7), Tf7 (Kxd5, Kf5, Sd6, Bxg5). 2. De7 (Dc5, Dg3, Dxd6, De7). 1. Dxf7?, Tf8! går inte och 1. De3?, hxc5! inte heller. Ett bra problem som lurat många. Litet otur hade den lösare, som skrev "1. De3 osv. Svart L ska väl stå på b2, eljest bilösligt med Da3." Men det blir poäng för "bilösningen". (Red.) 10540. (*H. och P. le Grand*). 1. Ta1a5 (2. bxc6), Txd6 (cxd6, bxa5). 2. Sd2 (Se5, bxc6). Två självblockader på d6. Vits andra drag differentieras på grund av de hägrande schackarna. Det må anmärkas att uppgiften är synnerligen oekonomisk. Sålunda tarvar hotmatten oproportionerligt mycket material (GAE). Som de flesta anmärkt, strandar draget 1. Ta8a5 på bxa5. 2. bxc6, a4. 3? 10541 (*Hemmingsson*). 1. La7 (2. Lb8), Le5 (Sd3, Sxc4). 2. Le3 (Lg1, Te4). Bil. 1. Te4. 2. Te3 och 1. Lg1, Ta3. 2. Te4. 10542 (*Rimbert*). 1. Db7, Sf2. 2. Th1, Kxg2. (Sxc4). 3. e5 (Tf1). En variant men ett lejon (AKA). Varianterna komma i dagen först efter svarts andra drag (EK). Två fängslingsvarianter. Men svarts första drag är tyvärr automatiskt och därför sammanfaller hotet med den ena fängslingsvarianten. Emellertid är ej strategin så lätt att genomskåda (GAE). 10543 (*Speckman*). 1. Td1, Sxd1. 2. Kc2, Se3. 3. Kb3. 4. Tg1 (Txs). Tyvärr finns här dock en bilösn., som är så pass elegant att upphittarna får 4 poäng även för den. 1. Tg3, Sg2. 2. Td3, Sxe1. 3. Tdd1, Sd3. 4. Kc2. 2. —, Se3. 3. Td2, Sd1 (Sg2). 4. KxS (Tee2). 1. —, Sd1. 2. Ta3, Se3. 3. Txa2. 4. Txc3. 2. —, Sc3. Kc2, Sb1. 4. Txb1. Eller 1. —, Sd1. 2. Kxd1, Kb2. 3.

Te2, K — 4. Tc3. 10544 (*Morra*). 1. Lf4. Författarens tanke är att vit måste skära av Lh6, så att den inte senare kan ingripa störande i spelet. 10545. (*Peterson*). Problemet var tillägnat B. Larsson som bugar och tackar för vänligheten. 1. Sd3. Där emot inte 1. Sf3 för Lc6! En och annan "åkte dit". Trevliga och klara varianter med en Grimshaw på c6. 10546 (*Hoffmann*). 1. Ka8, Txb3 (f6 eller Tg7, Lxb2, Lc3). 2. Dd5 (b3, Dd4, dxc3). Vackert inledningsdrag (PÖR). En mycket god uppgift (AKA). Sannerligen ett pussel. Men förf. har nödgats laborera med dubbelhot i samtliga varianter för att nå målet (GAE).

Korrektur: 10441 (*Larsson*). Kh6, Dh5, Ld6, e2, Sf1, g8, Bc3, f6 — Ke4, Ta2, e8, La7, Se1, h7, Bc5, d2, h3. 3#. 1. Lc4?, d1D! 2.? Lösn. 1. Lc7 osv.

10571 (*Richter*) häfte III skall vara en tredragare med vit Ld2. Lösningar kan sändas samtidigt med detta häftes lösn.

LÖSARLISTA HÄFTE II 1956.

A. K. Andersson 218+26=244, R. Ahlmark II 50+24=74, T. Andersson II 263+34=299, G. A. Ekestubbe 32, A. Ericson 340+11=351, E. Ericsson 407+12=419, T. Fahlman 326+13=339, B. Hellström 30+20=50, C. I. Holm II 187+30=217, J. P. Jensen III 184+24=208, B. Jändel II 128+28=156, E. Karlsson II 210+27=237, I. Larsson 154+34=188, Fr. Lindgren II 121+12=133, E. Mörk 373+25=398, A. Nilsson III 235+17=252, M. Nordström II 155+32=187, O. E. Olsson III 8+9=17, E. Petersson 36+26=62, P. O. Ringvall 456+35=491, H. Svensson 419+11=430, E. Wennik 353+22=375, A. E. Wester 470+8=478. T. Fahlman 326+13=339.

Poäng för studielösningar häfte 1 och 2.

A. K. Andersson 10, B. Hellström 10, E. Karlsson 5, I. Larsson 10, A. Nilsson 10, H. Svensson 8, E. Wennik 12.

En mycket bra prestation har denna gång gjorts av P. O. Ringvall, som toppar listan med 35 poäng av 36 möjliga. Men hack i häl följde på goda 34 p. T. Andersson och I. Larsson. Ytterligare må nämnas M. Nordström med 32 p. och C. I. Holm 30 p.

det händer ibland, att bilösningen är nästan lika bra som författarlösningen, och då belönas den också med samma poäng som den. Vid uppnådda 500 poäng erhålles ett bokpris till ca 5: — kr. värde.

Det finns många, som löser problem utan

att sända in lösningarna. VARFÖR DET? Alla nya lösare är mycket välkomna och med litet energi har de så småningom de 500 poängen och priset. Lösningar sändas till Bror Larsson, Kungstensgatan 63 IV, Stockholm Va.

NAGRA POLSKA PROBLEM.

Marian Wrobels i år utkomna bok "100 lat polskiej kompozycji szachowej" är en samling på 342 problem av ca 110 olika författare under de senaste 100 åren. Det är ett elegant och omväxlande urval med tydliga förklaringar och lösningar samt korta biografiska notiser om kompositörerna. Förutom de stora välbekanta namnen Wrobel

självt, Beszcynski, Limbach, Pniak, Rusek, Wronski, Zuk och flera andra, kända för Tidskriftens läsare, gör man bekantskap med många övriga. Vem har t. ex. hört talas om Grzankowski, Korzeniowski, Jaxa-Rozen, Sypniewski eller Wolsztajn? För oss är de blott främmande, egendomliga namn, men var lugna för, att de allesammans kunde göra bra problem. Ett litet urval följer:

10600. A. Drykier.

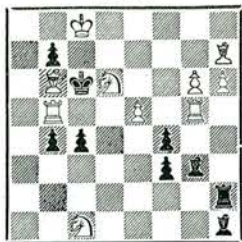
1. HO. Die schwalbe 1930.

Matt i 3 drag.

10601. R. Pieprzyk.

1. pris Nieuw Nederl. 1949.

Matt i 3 drag.

10602. K. Piltz.

Tygodnik Ilustrowany 1922.

Matt i 7 drag.

10600 är ett enkelt brännpunktsproblem, vars lösning är 1. Se8 (2. Ld6), Td5. 2. Sf6 och svart är tvungen att släppa garden av d7 eller e4, så att S kan sätta matt. Det är i och för sig inget märkvärdigt, men flyttar man sen Ba7 till g7, får man en helt ny 3♣ med samma idé och lösning 1. Sc8, Td4. 2. Sb6 och nu är det ettdera av fälten a4 och d7, som måste ogarderas.

I nr 10601 hotar efter 1. Lg1 vit med 2. Tb6, Kd5. 3. Lg8. Svart försöker klara sig genom att skära av Lg1, men råkar samtidigt till sin egen nackdel skära av egna pjäser. Följande varianter finns. 1. —, Tf2. 2. Lg8. 3. Ld5. 1. —, Lf2. 2. g7. 3. Lc4. 1. —, f2. 2. Sa2. 3. Sxb4.

Två- och framför allt tredragare dominerar samlingen, men även flerdragarna är rikt representerade. Se t. ex. 10602, som har en rolig lösning 1. Ta1 (2. Txa7), a6. 2. Tf1, a5. 3. Ta1, a4. 4. Tf1, a3. 5. Ta1, a2. 6. Tf1, a1d. 7. Txa1. Onekligen ett rätt lustigt lösningsförlopp.

Till sist kan vi inte neka oss (och läsarna nöjet att visa följande miniatyr:

I. Silberman.

Szachista 1938.

Ka2, De1, Th4, Lh1 — Kb5. 2♣.

Nyckeln är det ganska fräcka 1. Ta4.

UTLÄNSKA PRISTAGARE.

10603. C. Mansfield.

1/2. Pr., Expr Wicczorny, 1953.

Matt i 2 drag.

Ovanstående problem är från en tävling med högst 12 pjäser. Huvudinnehållet utgöres av förspelsmatten 1. —, Kc4. 2. Kd6 jämförd med lösningsvarianten 1. Kd7, Kb5. 2. Kd6. Flyktsfäls- och batteriväxling.

(Forts. i nästa nr)

Inför olympiaden i Moskva

Största schackevenemanget genom tiderna — schackolympiaden i Moskva — närmar sig snabbt. I sällskap med sekreteraren Hugo Björk och internationelle schackdomaren Fritz Andersson reste världsschackförbundets president, Folke Rogard, redan den 18 augusti till Moskva. Han skall leda förhandlingarna vid FIDE-kongressen 25—31 augusti till vilken delegater från 30 nationer beräknas anlända.

Det intressantaste ärendet vid kongressen är behandlingen och fastställandet av det nya reglementet för VM-tävlingarna. Besluten kommer att ha inverkan på kvalificeringstävlingarna redan nästa år och fram till 1960. Vidare kommer att behandlas inträdesansökningar från Filippinerna och Indien samt fastställas en mängd data för olika arrangemang under 1957.

Nationstävlingarna börjar den 1 sept., och alla tidigare rekord kommer att slås med bred marginal. Preliminärt har 36 nationer anmält sitt deltagande, men det är troligt att siffran reduceras något.

Sovjetunionen vann i Helsingfors 1952 och i Amsterdam 1954 och kommer nu ännu starkare rustat. Spekulationer om första-placeringen har inte ens teoretiskt intresse längre.

Om andraplatsen har de senaste åren Argentina och Jugoslavien kämpat och mycket talar för att förhållandet blir detsamma i år. USA är tyvärr inte med denna gång, och i dess frånvaro blir striden om de övriga platserna närmast att vänta mellan Tjeckoslovakien, Västtyskland och Ungern.

Det svenska laget.

Namnen känner alla redan: Ståhlberg, Stenborg, Sköld, Backlund, Joffe och Ljungqvist. Ett starkt förnygrat lag sedan sist. Låt oss tro på ett förnygrat och starkt lag! Kanske att andremannen Stenborg känner uppgiften särskilt ansvarsfull. Men vi godtar ändå inte hans uttalande i Expressen (om chanserna i Moskva): "De är i minsta laget. Vi reser ju till olympiaden under helt andra förutsättningar än de andra ländernas representanter. Vi är ju rena amatörer med civila arbeten medan de flesta av de stora internationella kanonerna inte gör annat än

spelar schack". Sverigemästaren får skaka av sig den inställningen, så att den inte drabbar våra övriga ungdomar. I verkligheten är det ojämförligt största antalet av deltagarna i olympiaden också rena amatörer, det ger en enkel översikt besked om. Och vad är det för fel på våra förutsättningar? Är det i öppningen eller mittspelet eller slutspelet? Om Sköld och Joffe klarar spelöppningen, Stenborg och Ljungqvist mittspelet, så sköter Ståhlberg och Backlund slutspelen. Men framför allt: bort med klenmod och nederlagsanda!

Uttagning — lottdragning.

Tanken på en förnygrad olympiarepresentation har TFS funnit i och för sig acceptabel — under förutsättning att ett rättviseförfarande hade fått litet större svängrum än som nu faktiskt blev fallet. För turneringen i Stockholm i juni hade styrelsens arbetsutskott förbehållit sig att efteråt besluta om uttagning av spelare. Så skulle ha skett även i Borås. Det är osmidigt och byråkratiskt att bestämma att "25 år" och ingenting annat skall vara avgörande. För det första skulle vinnaren av en landslagsgrupp även efter förlust i särspel ha haft en chans kvar att få mäta sig med ungdomarna. Det kunde mycket lätt ha blivit Stenborg som nu i stället fått stanna hemma. Två mästargrupsvinnare fick tävla, men den tredje mästargrupsvinnaren — den synnerligen talangfulle Hamrin "spelades bort" därför att han var 30 år och inte 25. Han är faktiskt yngre än Stenborg... Ålder är relativt och 30 år är inte sämre än 25. Styrelsen skulle ha haft rätt att efter turneringarna i Borås och inte före avgöra om särspel. Det hade varit en förnuftig tågorordning. Ideallösningen hade då legat i öppen dag: en omedelbar (gärna enkelrondig) turnering mellan Inge Johansson och de tre unga mästargrupsvinnarna. Så bra som dessa ungdomar spelar hade Inge nog bara haft en chans på fyra att klara sig! Att uttagningen nu i stället kom att avgöras genom lottdragning är först och sist en "seger" för byråkratin.

Schacklitteratur och Schackmateriel

CAPABLANCA: Lärobok i schack	„	9: 50
CEDER: Mattförförelseproblem	„	4: 25
EKLUND: Att samla schacklitteratur	„	6: —
EUWE: Tornslutspel	„	3: 25
„ Bedømmelse og Planlægning (dansk)	„	7: 50
„ Positions- og Kombinationsspil (dansk)	„	5: —
„ Strategi och Taktik (svensk)	inb. „	7: 50
KMOCH: Rubinstein vinner: 100 partier	inb. „	8: 25
NIELSEN: Hvordan man vinder en Gevinststilling	„	6: —
„ Kan de kombinere	„	5: —
„ Kongeangrebet	„	7: —
„ Nimzowitsch, Danmarks Skaklærer	„	11: —
KURT RICHTER: Schackavalkad del I	inb. „	6: 75
„ Schackavalkad del II	inb. „	6: 75
„ Min första schackbok	„	4: 50
WIGFORSS: Hur man spelar schack	inb. „	13: 50
SCHACKSPEL Lyx	„	13: 75
„ Hel springare, filt och bly	„	11: 75
„ Hel springare, filt	„	9: —
„ Klubbmodell (fernissad trälåda)	„	5: 75
SCHACKBRÄDE	„	3: —
SCHACKMATTOR 45×45 (styvt papper)	„	0: 75
FICKSCHACKSPEL	„	6: —
„ med lås	„	8: —
„ med pärm av getskinn o. lås	„	17: —
SCHACKPROTOKOLL pr 500 st.	„	7: 50
PROTOKOLLHAFTE, fickformat, 26 protokoll	„	0: 75
FÖRSEGLINGSKUVERT per 100 st.	„	2: —
TURNERINGSTABELLER (rondlistor) 6—8—10 spelare, per st. ..	„	0: 03
„ „ 12—14—16 spelare, per st. ..	„	0: 06
KORRESPONDENSKORT pr 100 st.	„	1: 70

TIDSKRIFT FÖR SCHACKS FÖRLAG

Drottninggatan 29 C - Stockholm

Postgiro 3973

Nya AB. Örebro Dagblads Boktryckeri - 1956

Pris 2 kr.